

Sportstimulering: doel of middel?

Een kwalitatief onderzoek naar de betekenis die door betrokkenen van verschillende sportverenigingen wordt gegeven aan het sportstimuleringsprogramma Sport van de maand in Apeldoorn en naar succesfactoren die essentieel zijn voor het realiseren van het doel van stimuleringsprogramma's.

Simone Vosman

juli '13

Sportstimulering: doel of middel?

Een kwalitatief onderzoek naar de betekenis die door betrokkenen van verschillende sportverenigingen wordt gegeven aan het sportstimuleringsprogramma Sport van de maand in Apeldoorn en naar succesfactoren die essentieel zijn voor het realiseren van het doel van stimuleringsprogramma's.

Simone Vosman

Studentnummer 3795195

Universiteit Utrecht

Utrechtse School voor Bestuur- en Organiseringswetenschap

Masteropleiding Sportbeleid en Sportmanagement

Begeleider: Marianne Dortants

Tweede lezer: Michel van Slobbe

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	6
2. Samenvatting.....	7
3. Inleiding.....	9
3.1 Sportstimulering in Apeldoorn.....	11
3.2 Relevantie	13
3.3 Onderzoeksperspectief.....	15
3.4 Doel van het onderzoek.....	16
3.5 Leeswijzer	17
4. Onderzoeksvraag.....	18
4.1 Hoofdvraag.....	18
4.2 Deelvragen.....	18
5. Onderzoeksaanpak.....	19
5.1 Onderzoeksgroep.....	19
5.2 Kwalitatieve onderzoeksmethode.....	21
5.3 Rol van de onderzoeker.....	22
6. Theoretisch kader.....	23
6.1 Betekenisgeving.....	23
6.2 Sport in Nederland; een historisch overzicht	25
6.3 De maatschappelijke waarde van de sport(vereniging).....	26
6.4 Sportparticipatie	28
6.5 Sportstimuleringsprogramma's	29
6.6 Succesfactoren	35
6.7 Samenvattend.....	35
7. Resultaten.....	37
7.1 Sportstimulering	37

7.2	Doelstelling.....	38
7.3	Aanmelding	39
7.4	Training.....	40
7.5	Sterke en zwakke punten.....	42
7.6	Betekenisgeving.....	43
8.	Analyse.....	45
8.1	Doelstelling Accres en verenigingen	45
8.2	Uitvoering	46
8.3	Communicatie.....	47
8.4	Buurt en onderwijs.....	47
8.5	Succesfactoren	49
8.6	Betekenisgeving.....	50
9.	Conclusie	52
9.1	Vormgeving.....	52
9.2	Verwachtingen	53
9.3	Betekenisgeving.....	53
9.4	Succesfactoren	53
9.5	Samenvattend.....	54
10.	Discussie	56
10.1	Maatschappelijke relevantie.....	56
10.2	Wetenschappelijke relevantie.....	56
10.3	Aanbevelingen.....	57
11.	Literatuurlijst.....	60
11.1	Wetenschappelijke bronnen.....	60
11.2	Overige bronnen.....	63
12.	Bijlagen.....	64
12.1	Bijlage 1 – Beschrijving van de sportverenigingen.....	64

12.2	Bijlage 2 – Topiclijsten vereniging	65
12.2.1	Topiclijst bestuurder vereniging:	65
12.2.2	Topiclijst trainer vereniging:	66
12.3	Bijlage 3 – Topiclijst Accres	67

1. Voorwoord

Sportstimulering: doel of middel? betekent het einde van mijn studieperiode op de Universiteit van Utrecht. Na twee jaar Sportbeleid en Sportmanagement zit het er nu dan echt op. Geen combinatie meer van studeren en werken, maar “gewoon” full time aan de slag. Ik zal vast nog wel een keer terugverlangen naar de colleges en de werkgroepen. En ook zal ik zeker terugdenken aan de geweldige trip naar Londen!

Hoewel ik dit onderzoek heb geschreven, kon ik dit zeker niet zonder de geboden hulp. Bij deze wil ik dan ook Marianne bedanken voor haar hulp en geduldige begeleiding. Zoals je het zelf ook als zei, het einde was erg intensief. Ik ben je dan ook dankbaar voor alle snelle terugkoppelingen die je me gaf, waardoor de vaart erin kon blijven. Daarnaast heeft ook mijn onderzoeksbuddy, Bas, mij erg geholpen. Even een mailtje over en weer om te checken of we allebei nog wel op de goede weg waren, of dat er hulp nodig was. Met name de laatste weken konden we even onze “frustratie” kwijt. Tevens hebben mijn respondenten natuurlijk een groot aandeel gehad in het geheel.

Mijn collega's bij Eltingh Haarhuis Tennis & Events kan ik niet vergeten in dit stuk. Ze hebben me gesteund en geholpen waar nodig en daarnaast waren ze altijd nieuwsgierig naar de voortgang. Geweldig!

Als laatste wil ik graag mijn familie bedanken voor de steun die ze me altijd geven. Het is zo fijn om te weten dat ik ze achter me heb staan. En Kevin, dank je wel voor je adviezen en het feit dat je me soms gewoon even lekker onredelijk hebt laten zijn en me hebt laten uitrazen. Zonder jou was het stuk nu nog niet af geweest.

Rest mij jullie veel leesplezier te wensen.

Amersfoort, juli 2013

Simone Vosman

2. Samenvatting

In dit kwalitatieve onderzoek staat het Apeldoornse sportstimuleringsprogramma Sport van de maand centraal. Betrokkenen van deelnemende verenigingen is gevraagd naar de ervaringen met het programma, daaruit is de betekenis die gegeven wordt aan het programma geconstrueerd. Tevens zijn er aan de hand van de literatuur succesfactoren geïdentificeerd, die vergeleken zijn met de informatie van de respondenten.

De onderzoeksvraag die in dit stuk centraal staat is:

Welke betekenis geven betrokkenen van de deelnemende verenigingen aan het sportstimuleringsprogramma Sport van de maand van Accres en welke succesfactoren kunnen worden geïdentificeerd die essentieel zijn voor het realiseren van het doel van stimuleringsprogramma's?

Om een antwoord op deze vraag te construeren is er een literatuurstudie uitgevoerd en zijn er twaalf semigestructureerde interviews afgenomen bij betrokkenen (bestuursleden en trainers) van zes verschillende sportverenigingen. Deze verenigingen zijn actief op een van de volgende sportgebieden: baanwielrennen, handbal, hiphop, tafeltennis, tennis of voetbal. Naast deze interviews is er voor extra achtergrondinformatie over het programma een interview afgenomen met het hoofd van de sportstimulering bij Accres. Dit komt neer op een totaal van dertien interviews. De literatuurstudie die is uitgevoerd, is gedeeltelijk gebruik als achtergrondinformatie en de overige informatie is gebruikt als input voor de analyse.

Geconcludeerd kan worden dat de betrokkenen bij de verenigingen het programma als zeer positief ervaren. Hoewel de eerste doelstelling die respondenten aangeven om deel te nemen aan het programma (ledenwerving) vaak niet gehaald wordt, blijven de verenigingen meedoen om een tweede doelstelling (bekendheid van de sport(vereniging)) te bewerkstelligen. Ook zijn ze erg trots op hun sport(vereniging) en willen ze dit graag uitdragen naar anderen. Voornamelijk bij de jeugd.

Uit de wetenschappelijke literatuur valt af te leiden dat er een aantal succesfactoren zijn waar bij een dergelijk programma sprake van moet zijn. Uit dit onderzoek is gebleken dat er naast deze succesfactoren, te weten; samenwerking met scholen, samenwerking

met de initiator en het programma in de buurt/omgeving van het kind organiseren, er ook nog sprake moet zijn van een andere succesfactor. Deze factor is laagdrempeligheid.

3. Inleiding

“Sport is de belangrijkste bijzaak in het leven.”

Een uitspraak van Kees Jansma, onder andere sportpresentator en perschef voor de Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond, sportliefhebber in hart en nieren en daarom ook geen verrassende uitspraak voor hem. Tegenwoordig zien echter naast sportliefhebbers ook steeds meer mensen, bedrijven en instanties het belang van sport in.

In het Olympisch Plan 2028 dat het NOC*NSF opstelde werd gepoogd sport naar een hoger plan te tillen. Met als bijkomend doel om de Olympische Spelen van 2028 in Nederland te organiseren. Hoewel dit niet is doorgegaan, is het toch interessant om te bekijken hoe ze dit wilden doen. In dit plan werd de nadruk gelegd op zeven bouwstenen, namelijk topsportontwikkeling, breedtesportontwikkeling, ontwikkelingen op sociaal-maatschappelijke terreinen, welzijn, economie, ruimtelijke ordening, evenementen en media-aandacht (NOC*NSF, 2006). Van Eekeren (2007) stelt dat deze bouwstenen kunnen bijdragen aan de maatschappelijke betekenis van sport op verschillende terreinen, zoals economie, cultuur, socialiteit en duurzaamheid. Sport wordt hier dus als middel ingezet om andere doelen na te streven. In de beleidsbrief sport die het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport in 2011 opstelde, wordt het volgende aangegeven:

Sport en bewegen zijn voor veel mensen een populaire vorm van vrijetijdsbesteding en het is vooral leuk om te doen. Wekelijks zijn miljoenen mensen direct of indirect betrokken bij sport- en beweegactiviteiten. Ze nemen zelf deel aan deze activiteiten, leveren hier als vrijwilliger en actieve bijdrage aan of ze leven mee met (top)sporters langs de lijn of via de media. Sport en beweging dragen bij aan sociale en educatieve doeleinden zoals de ontwikkeling en weerbaarheid van kinderen, het leren over sportiviteit en respect, maatschappelijke participatie, maar ook aan het verbeteren van de leefbaarheid in de buurt (Ministerie Volksgezondheid Welzijn en Sport, 2011, p.1).

Ook op lokaal niveau is deze trend, het inzetten van sport als middel, terug te vinden. In de gemeente Apeldoorn worden de neveneffecten van sport ook duidelijk in de meest recente sportnota naar voren gebracht. Door sport als middel te gebruiken kunnen sociale contacten opgebouwd worden, wordt de gezondheid verbeterd en kan de

integratie van allochtonen in de samenleving vergemakkelijkt worden (Sportnota gemeente Apeldoorn, 2006). In de literatuur komen dezelfde effecten ook naar voren in onderzoeken van onder andere Baarveld (2009), Breedveld (2010) en Putnam (2001). Om de positieve effecten van sport te bereiken, wordt door overheden vaak ingezet op een hogere participatie. Hoe meer mensen sporten, hoe meer mensen die effecten kunnen ervaren. In de sportnota van de gemeente Apeldoorn wordt, net zoals dat in het Olympisch Plan 2028 het geval was, onder andere ingezet op een verhoging van de sportparticipatie.

Naast dat sport als middel wordt ingezet om doelen als integratie en duurzaamheid te realiseren, is sport ook een doel op zich. Sport wordt dan gebruikt als vrijetijdsbesteding, puur voor het plezier.

Het begrip sportparticipatie, dat hiervoor al een paar keer is genoemd, kan vele betekenissen hebben en zal ook vaak terugkomen in dit onderzoek, daarom zal hier een alvast definitie aangegeven worden, de achtergrond van deze definitie zal in het theoretisch kader behandeld worden. Onder sportparticipatie wordt in dit onderzoek een lidmaatschap van een sportvereniging bedoeld, waarbij het logische gevolg is dat er minstens veertig keer per jaar gesport wordt (o.a. Breedveld, 2010; Colard & Hoekman, 2013).

Algemene richtlijnen op het gebied van sportparticipatie zijn in de sportnota van de gemeente Apeldoorn geformuleerd en het is aan de uitvoerder van het sportbeleid om hier een eigen invulling aan te geven. De uitvoerder van het sportbeleid in Apeldoorn is Accres. Om een hogere sportparticipatie te bereiken, worden er diverse sportstimuleringsprogramma's gerealiseerd. Accres ontvangt als uitvoerder subsidie van de gemeente Apeldoorn en deze wordt gebruikt voor het beheer van diverse accommodaties, tevens wordt de sportstimuleringsstak volledig onderhouden door deze subsidie. In het jaarverslag 2011 van Accres staat het volgende over de filosofie die gevolgd wordt:

Het is de bedoeling om een doorgaande sportleerlijn voor kinderen te creëren, waarbij het streven is niemand buiten de boot te laten vallen. Daarvoor zijn allerlei tussentijdse 'vangnetten' gecreëerd die dat moeten voorkomen. Het doel van deze activiteiten is jeugd

op een speelse en laagdrempelige manier in aanraking te laten komen met verschillende takken van sport. Hiervoor werkt de afdeling samen met ongeveer 55 Apeldoornse sportclubs. (Jaarverslag Accres, 2011, p.5)

3.1 Sportstimulering in Apeldoorn

Aan Accres is het dus de taak om opvolging te geven aan de doelstellingen die in de sportnota van de gemeente Apeldoorn beschreven zijn. Een van deze doelstellingen is het vergroten van het aantal jeugdleden bij sportverenigingen (Sportnota gemeente Apeldoorn, 2006), met andere woorden een verhoogde sportparticipatie bij de jeugd. Uit een gesprek dat de onderzoeker met het hoofd van de sportstimulering van Accres heeft gehad, is gebleken dat ervoor gekozen wordt om een zo breed mogelijk aanbod van sporten te creëren. Er wordt niet gefocust op een paar “grote/populaire” sporten, maar de bedoeling is om alle mogelijke sporten die in Apeldoorn beoefend kunnen worden aan te bieden. Dit aanbod is voornamelijk gefocust op de kinderen binnen de gemeente Apeldoorn. De filosofie van Accres achter dit brede aanbod is dat een kind moet kunnen ervaren welke sporten er allemaal beoefend kunnen worden en welke sport het beste bij het kind past. Wanneer een kind plezier heeft en uitdaging in een bepaalde sport vindt, is de kans groter dat kinderen lid worden van de sportvereniging (Stern, 1990). Dit komt dan weer ten goede aan een verhoging van de sportparticipatie. Om deze verhoging van de participatie te realiseren worden diverse stimuleringsprogramma's opgezet, gecoördineerd en/of uitgevoerd door Accres, meestal in samenwerking met diverse sportverenigingen.

Apeldoorn wordt door Accres opgedeeld in vier delen, Noord, Oost, Zuid en West. Voor deze vier delen wordt afzonderlijk een zogenaamde sportagenda voor de jongere jeugd uitgebracht, deze wordt uitgedeeld en neergelegd op de basisscholen in dat betreffende stadsdeel. Op deze flyer staan per maand de activiteiten die de kinderen kunnen doen. Allereerst worden de sporten van de maand aangegeven, hier doen naar schatting van Accres ongeveer drie à vierduizend kinderen per jaar aan mee.¹ Dit zijn elke maand andere sporten en het houdt in dat kinderen een aantal weken mee kunnen trainen bij de vereniging die op de flyer aangegeven staat. Naast de betrokken vereniging staan

---

¹ In 2011: 4629 leerlingen (Jaarplan 2011, Accres)

daar ook de trainingsdata en –tijden genoemd en welke sportmaterialen de kinderen dienen mee te nemen. Het aanmelden voor deze trainingen gaat via de leraar/lerares van de schoolklas waar de kinderen in zitten. Naast deze Sport van de maand staan ook andere sportevenementen op de kalender. Dit zijn schoolsporttoernooien, waaraan volgens Accres circa negenduizend leerlingen per jaar meedoen, sportinstuiven en andere sportevenementen. Deze sportkalender laat duidelijk zien dat Accres het sportaanbod voor de basisjeugd voor een belangrijk deel communiceert via de scholen. Het hele aanbod is ook op de website, www.acces.nl, te vinden en dus goed bereikbaar voor iedereen.

In dit onderzoek zal de betekenis van betrokkenen bij verenigingen van één van de sportstimuleringsprogramma's van Accres centraal staan. Een duidelijke afbakening van het begrip "betekenisgeving" zal in het theoretisch kader gemaakt worden. Het sportstimuleringsprogramma Sport van de maand zal in dit onderzoek centraal staan. Bij dit programma kunnen kinderen op aangeven van Accres een maand lang één keer in de week op een vast tijdstip meetrainen bij een vereniging. Accres omschrijft het programma als volgt:

"Maandelijks wisselende activiteiten waarbij kinderen op een laagdrempelige manier kunnen kennismaken met een breed sportaanbod bij sportclubs."

Dit programma is gekozen omdat er weinig bekend is over de betekenis ervan voor diverse betrokkenen, verenigingen en deelnemers. Tevens is het een programma waarbij de verenigingen zich zelf moeten opgeven voor deelname. Aangezien veel verenigingen zich opgeven voor dit programma, kan ervan uitgegaan worden dat ze een doel hebben met dit programma. Echter is er niet bekend of deze doelen overeenkomen met de doelen die door Accres voor het programma zijn opgesteld. Ook is het niet duidelijk hoe de verenigingen het programma ervaren.

Er zijn ongeveer veertig sportverenigingen die deelnemen aan dit programma. Het kwalitatief onderzoeken van betrokkenen bij al deze verenigingen is voor dit onderzoek te uitgebreid. Daarom is er gekozen om zes verenigingen te onderzoeken, waarvan er een paar op moment van onderzoek actief bezig zijn met dit programma en een paar verenigingen het programma al gedraaid hebben dit jaar of dat nog gaan doen. De

verenigingen die zijn geselecteerd, verschillen in Apeldoorn in participatiegraad bij de jeugd tot en met elf jaar van 0,1 % tot 26 % (Sportnota gemeente Apeldoorn, 2006). Dit betekent dat er een mix is gevonden tussen grote sporten (hoge participatiegraad) en kleine sporten (lage participatiegraad) in Apeldoorn. De sporten die wel in de onderzoeksperiode een programma draaiden zijn baanwielrennen, hiphop en tafeltennis. De overige sporten die onderzocht werden, zijn voetbal, tennis en handbal. De betrokkenen met het sportstimuleringsprogramma binnen de geselecteerde verenigingen zijn de focus binnen dit onderzoek. Een verdere verantwoording voor de onderzoeksgroep zal later worden gegeven. Naast deze betekenissen van betrokkenen bij deelnemende sportverenigingen, worden ook succesfactoren geïdentificeerd die essentieel zijn voor het bereiken van de doelstelling van stimuleringsprogramma's. Dit wordt gedaan door verschillende succesvolle programma's uit de literatuur te vergelijken.

3.2 Relevantie

Een belangrijk speerpunt binnen het sportbeleid van de gemeente Apeldoorn is om de sportparticipatie te verhogen, Accres heeft hiervoor vele programma's opgezet, waaronder Sport van de maand. Echter is er nooit onderzoek gedaan naar dit programma bij de vereniging, wat het programma betekent en wat de ervaringen zijn. Hoe betrokkenen bij de vereniging naar het programma kijken, waarom ze op deze manier ernaar kijken en of ze denken dat dit programma bijdraagt aan het bereiken van een hoger ledenaantal binnen hun sportvereniging en daarmee dus aan een hogere sportparticipatie bij de jeugd in Apeldoorn.

Aan de filosofie van Accres bij dit programma te zien, een zo breed mogelijk aanbod creëren, is niet af te leiden of er gekeken wordt naar het kader dat de trainingen verzorgd of dat er een selectie gemaakt wordt van verenigingen die wel/niet mogen meedoen. De kwaliteit van het programma bij de vereniging is op deze manier niet gegarandeerd. Er wordt ook niet bijgehouden door Accres hoeveel kinderen daadwerkelijk lid worden van de vereniging naar aanleiding van het programma. Ze weten wel precies hoeveel kinderen zich hebben opgegeven, maar niet wat nou daadwerkelijk de doorstroom is naar de sportverenigingen. Aangezien dit niet centraal door Accres gemeten wordt, is het voor de verenigingen ook niet inzichtelijk. Zij weten

bij eerste aanmelding dus niet of er door het programma eventueel meer kinderen lid worden van de vereniging.

Het is daarom interessant om te onderzoeken waarom de verenigingen toch met dit programma mee willen doen, wat het programma betekent voor de vereniging en hoe ze het programma ervaren. Een onderzoek naar Sport van de maand bij de betrokken verenigingen kan bijdragen aan meer inzicht rondom dit sportstimuleringsprogramma. Wellicht dienen er aanpassingen te gebeuren, of blijken er andere manieren te zijn om de kinderen laagdrempelig met verschillende sporten te laten kennismaken. Uit het gesprek met het hoofd van de sportstimulering van Accres is gebleken dat er geen structurele evaluaties plaatsvinden bij de verenigingen en de deelnemers, hier is vanuit Accres wel behoefte aan. Het is namelijk belangrijk om te weten waarom de verenigingen mee doen met het programma, waarom ze eventueel zouden afhaken en waarom deelnemers meedoen. Dit omdat het natuurlijk van belang is voor het voortbestaan van Sport van de maand, zeker omdat het programma al 20 jaar draait. Bij Accres is de vraag gerezen of het programma nog wel up-to-date is, of dat wellicht de verenigingen een andere manier weten om kinderen op een laagdrempelige manier kennis te laten maken met sport, met uiteindelijke doel om meer lidmaatschappen voor de basisschooljeugd te realiseren en dus bij te dragen aan een hogere sportparticipatie in Apeldoorn. Tevens geven ze aan dat er altijd gedacht is dat het programma goed functioneert, omdat de verenigingen niet klagen of en masse afhaken. Dit onderzoek kan Accres dan ook gebruiken om na te denken over het voortbestaan van het programma in de huidige vorm of in alternatieve vormen.

Hoewel dit voornamelijk een praktisch gericht onderzoek is, voegt het ook iets toe aan de reeds bestaande literatuur. Er zijn al een aantal (succesvolle) sportstimuleringsprogramma's onderzocht en deze zullen uitgebreid besproken worden in het theoretisch kader. Bij deze programma's zijn een aantal succesfactoren geïdentificeerd. In dit onderzoek wordt gekeken of deze succesfactoren ook terug komen bij Sport van de maand, of dat er wellicht andere succesfactoren zijn. Hiermee wordt gepoogd extra kennis aan reeds bestaande literatuur toe te voegen. Bij de reeds onderzochte stimuleringsprogramma's is echter nooit onderzoek gedaan naar de

ervaringen van de uitvoerders van het programma's, meestal vrijwilligers bij verenigingen. Dit onderzoek zal hierin de eerste zijn.

3.3 Onderzoeksperspectief

Elke onderzoeker heeft een eigen kijk op de wereld, maar ook op het doen van onderzoek. Elk persoon is anders, ieder individu is uniek en daarom is dus ook elke onderzoeker verschillend. Verschillend in de manier van onderzoek doen, maar ook verschillend in de manier van kijken naar onderzoek doen. Dit is afhankelijk van de manier waarop de onderzoeker naar de wereld om zich heen kijkt en de werkelijkheid construeert. Ik zie de wereld als een plek waar iedereen zijn eigen rol kan opeisen. Men leert door ervaringen en door deze ervaringen worden betekenissen gegeven aan de context waarbinnen de persoon zich begeeft. Hierdoor heeft iedere individu zijn eigen waarheid en kijk op de wereld. Bij het doen van onderzoek ben ik dan ook niet geïnteresseerd in statistieken waar gekeken wordt wat de meerderheid statistisch vindt, maar in de meningen van de personen achter de statistieken, waarom vinden ze iets? En hoe zijn deze meningen te vergelijken met de mening van andere individuen (consensus). De individuele ervaringen zijn de basis van dit onderzoek, daarom is ook gekozen voor een interpretatief kwalitatief onderzoek. Hiermee kunnen betekenissen achterhaald worden en kan ervan uit gegaan worden dat elk individu een eigen werkelijkheid heeft. Een werkelijkheid die ontstaat uit ervaringen en de omgeving van het individu. Dit wordt door Deetz (1996) aangeduid als "particularistic" en "local narratives" binnen de local/emergent dimensie.

De theorie die binnen het onderzoek gebruikt wordt, zal dienen om de achtergrond van het onderwerp te schetsen. Tevens zullen sommige punten, zoals geïdentificeerde succesfactoren van stimuleringsprogramma's, als input dienen in het analysehoofdstuk. De nadruk ligt echter niet op de literatuur, deze ligt op de betekenissen en ervaringen die de mensen uit de onderzoeksgroep geven aan het onderwerp en op het waarom hiervan.

Voor dit onderzoek geldt bijvoorbeeld dat ik geïnteresseerd ben in de ervaringen en betekenissen die betrokkenen van verenigingen geven aan het sportstimuleringsprogramma Sport van de maand van Accres in Apeldoorn en naar de succesfactoren die essentieel zijn voor het bereiken van de doelstelling van

stimuleringsprogramma's. De betekenis die de betrokken trainer geeft aan het programma, zal wellicht anders zijn dan die van het betrokken bestuurslid. En deze kunnen weer anders zijn dan die van betrokkenen van andere verenigingen. Dit komt allemaal door de ervaringen die het individu heeft en waardoor hij/zij een eigen kijk op de werkelijkheid heeft.

3.4 Doel van het onderzoek

Een onderzoek levert kennis op waarmee bijgedragen kan worden aan het oplossen van een probleem. Het probleem dat Accres ziet, is dat zij geen idee hebben hoe de vereniging het programma uitvoert, ervaart en welke betekenis het programma heeft voor hen. Ze weten namelijk wel alles van hun kant van het programma, waar zij zelf als enige de verantwoordelijkheid hebben. De uitvoering wordt gedaan door lokale trainers bij de verenigingen en niet door mensen van Accres. Doordat de uitvoer bij Accres weg is, is het lastig om het programma goed in beeld te hebben. Met dit onderzoek wordt de uitvoering van het sportstimuleringsprogramma Sport van de maand in Apeldoorn bekeken vanuit het perspectief van de verenigingen. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen door Accres worden gebruikt om zowel op uitvoering en beleidstechnische grond dit sportstimuleringsprogramma in Apeldoorn te verbeteren en beter aan te passen aan de ervaringen, betekenis(sen), wensen en mogelijkheden van de aangesloten verenigingen. Op basis hiervan kan Accres bekijken of er aanpassingen in het programma gemaakt dienen te worden op uitvoeringsgebied, in de zin van meer controle op de uitvoer bij verenigingen, of wellicht op beleidsgebied. Tevens kan er mogelijk geleerd worden van de geïdentificeerde succesfactoren.

Of de maatschappelijke doelen die de gemeente Apeldoorn heeft opgesteld, met betrekking tot de sportdeelname, ook daadwerkelijk bereikt worden, staat niet centraal in dit onderzoek.

Kort gezegd is het doel van het onderzoek dus om de betekenis die betrokkenen van deelnemende verenigingen geven aan Sport van de maand te achterhalen en daarbij met behulp van de literatuur succesfactoren te identificeren die essentieel zijn voor het realiseren van de doelstelling van stimuleringsprogramma's.

3.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 3 zijn de aanleiding, maatschappelijke relevantie, wetenschappelijke relevantie en doelstelling van het onderzoek geschetst. De hoofdvraag die centraal staat binnen dit onderzoek en de bijbehorende deelvragen zullen in hoofdstuk vier naar voren komen. Vervolgens zal in hoofdstuk vijf de aanpak van het onderzoek besproken worden. Daarna volgen het theoretisch kader in hoofdstuk zes en de resultaten van de interviews in hoofdstuk zeven. Deze twee hoofdstukken zullen met elkaar vergeleken worden en gekoppeld worden aan de vraagstelling in de analyse in hoofdstuk acht. In hoofdstuk negen zal hieruit een conclusie getrokken worden, waarna in hoofdstuk tien ruimte zal zijn voor een discussie en aanbevelingen.

4. Onderzoeksvraag

4.1 Hoofdvraag

Om het doel van het onderzoek te bereiken is een hoofdvraag opgesteld, namelijk:

Welke betekenis geven betrokkenen van de deelnemende verenigingen aan het sportstimuleringsprogramma Sport van de maand van Accres en welke succesfactoren kunnen worden geïdentificeerd die essentieel zijn voor het realiseren van het doel van stimuleringsprogramma's?

4.2 Deelvragen

Om een antwoord op de hoofdvraag te construeren, zijn een aantal ondersteunende deelvragen opgesteld. Dit zijn:

- Op welke wijze wordt het sportstimuleringsprogramma door Accres vorm gegeven en wat is volgens de betrokkenen de rol van de verenigingen hierbij?
- Wat zijn de verwachtingen bij deelname aan het sportstimuleringsprogramma en op welke wijze beïnvloedt dit de organisatie van Sport van de maand activiteiten?
- Hoe ervaren de betrokkenen van de verenigingen Sport van de maand en welke betekenis geven zij aan het programma?
- Welke succesfactoren voor sportstimuleringsprogramma's zijn uit de wetenschappelijke literatuur te identificeren en op welke wijze komen deze terug in de ervaringen van betrokkenen bij de sportverenigingen met betrekking tot Sport van de maand?

5. Onderzoeksaanpak

In dit hoofdstuk wordt de methodologie achter het onderzoek behandeld. Hierbij zal in worden gegaan op de samenstelling van de onderzoeksgroep, de gebruikte onderzoeksmethode en de rol van de onderzoeker.

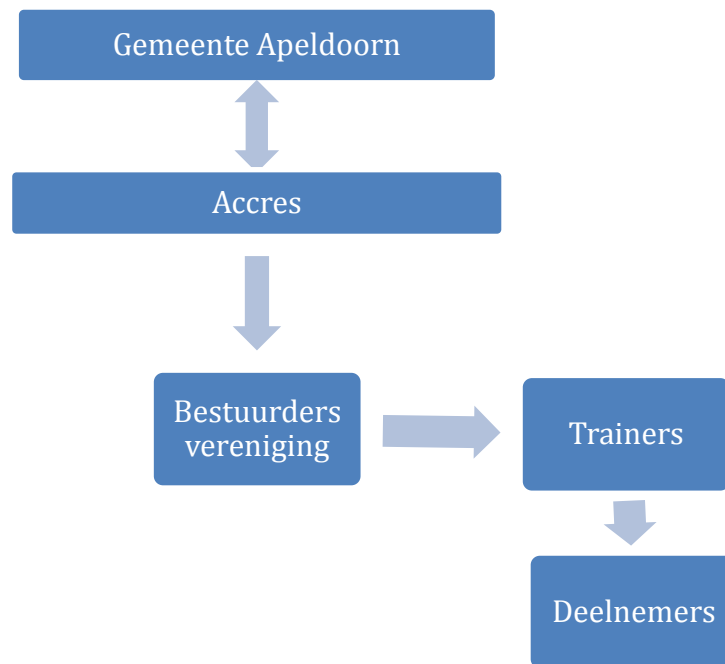
5.1 Onderzoeksgroep

Om een relevant antwoord op de hoofdvraag te verkrijgen, zal de goede onderzoeksgroep samengesteld moeten worden.

Er wordt in dit onderzoek gefocust op zes sporten, namelijk tafeltennis, hiphop, handbal, voetbal, tennis en baanwielrennen. Deze sporten zijn gekozen op basis van participatiegraad in Apeldoorn en hierdoor is een mix ontstaan van grote en kleine sporten. De participatiegraden bij de jeugd tot en met elf jaar in Apeldoorn bij de onderzochte sporten zijn: tafeltennis 0,1%, handbal 0,8%, voetbal 25,9%, tennis 8,2% en (baan)wielrennen 0,1%. De participatiegraad van hiphop of dansen is niet bekend (Sportnota gemeente Apeldoorn, 2006).

Bij elke sport is met behulp van Accres een vereniging gekozen. De volgende verenigingen hebben deelgenomen aan dit onderzoek: Tafeltennisvereniging de Veluwe, Streetchampz (hiphop), Apeldoornse Handbalvereniging Achilles, Algemene Sportvereniging Apeldoornse Boys (voetbal), Tennisvereniging de Maten en Apeldoorn Ren- en Toeristenvereniging de Adelaar (baanwielrennen). Algemene informatie over de verenigingen is te vinden in bijlage 1. Bij drie van deze verenigingen heeft ten tijde van het onderzoek het programma daadwerkelijk plaatsgevonden, namelijk tafeltennis, hiphop en baanwielrennen. De overige drie hebben dit eerder gedaan of zullen dat dit seizoen nog gaan doen. De betrokkenen van deelnemende verenigingen die de onderzoeksgroep representeren, zijn bestuursleden en trainers van de verenigingen. Door middel van de contacten die Accres heeft met elke vereniging is contact opgenomen met een bestuurslid dat betrokken is bij Sport van de maand. Het bestuurslid staat in direct contact met Accres. Vervolgens is aan deze bestuursleden gevraagd te helpen met het vinden en bereiken van de betrokken trainers. De trainer staat in direct contact met de deelnemers. Alle benaderde respondenten, bestuursleden en trainers, stonden positief tegenover het meewerken aan dit onderzoek. Een

schematische weergave van de communicatiestromen met betrekking tot het sportstimuleringsprogramma Sport van de maand is weergegeven in figuur 1. Met dit figuur wordt duidelijk welke actoren met elkaar communiceren en waarom de gekozen respondenten dus van belang zijn om een goed beeld te schetsen van het programma. Wat opvalt, is dat er voornamelijk topdown gecommuniceerd wordt (Bovens et al., 2007).

Figuur 1: Communicatiestromen bij het sportstimuleringsprogramma Sport van de maand

Per vereniging is dus contact geweest met een bestuurslid en een trainer, deze twee mensen zijn geïnterviewd en kunnen volgens de onderzoeker het beste uitdrukken waarom gekozen is voor dit programma en hoe dit programma ervaren wordt door de vereniging. Naast een bestuurslid en een trainer van elke vereniging, maakte het hoofd van de sportstimulering bij Accres ook deel uit van de onderzoeksgroep. Dit was voornamelijk om meer informatie over het programma zelf te verkrijgen. In totaal zijn er dertien diepte-interviews afgenomen. Meer informatie over deze interviewvorm en over andere karakteristieken van deze onderzoeksmethode zijn te vinden in de volgende paragraaf.

5.2 Kwalitatieve onderzoeksmethode

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van een kwalitatieve onderzoeksmethode, dit houdt in dat er niet gekeken wordt naar cijfers of statistieken, maar dat er geprobeerd wordt om mensen te begrijpen (Atkinson, 2012). Mogelijke manieren om dit te doen zijn bijvoorbeeld observaties en interviews. Voor dit onderzoek hebben diverse diepte-interviews met een semigestructureerd karakter gezorgd voor de nodige data. Dit houdt in dat er geen standaardvragen geformuleerd zijn, maar dat er door middel van een vraaggesprek een aantal thema's besproken is. Hiermee zijn de ervaringen en betekenissen van betrokken met dit sportstimuleringsprogramma bij de vereniging achterhaald. Met andere woorden er is gevraagd naar de subjectieve theorie van de respondenten over het onderwerp van onderzoek (Flick, 2009). In het vraaggesprek is ruimte gegeven aan de respondent (bestuurslid of trainer) en naar aanleiding van de antwoorden die hij of zij gaf, is het gesprek voortgezet en werd er steeds doorgevraagd wat precies bedoeld werd (Boeije, 2008). Hierdoor is voorkomen dat de onderzoeker zelf een betekenis "verzon". Één die anders is dan de werkelijkheid. Na het vraaggesprek kon de leefwereld van de respondent begrepen worden, de diepere betekenis(sen) van de respondenten kwam naar voren (Boeije, 2008).

De thema's die besproken werden, waren bij elke respondent hetzelfde. Dit is gerealiseerd door een topiclijst op te stellen, waarin de besproken thema's genoteerd waren. Deze topics zijn opgesteld aan de hand van de onderzoeksvraag en de gebruikte literatuur. Er zijn twee topiclijsten opgesteld voor de verenigingen, één voor de bestuursleden en één voor de trainers, deze zijn te vinden in bijlage 2. Voor het interview met het hoofd van de sportstimulering van Accres is een andere topiclijst gemaakt, waar alternatieve topics zijn toegevoegd. Deze lijst is in bijlage 3 te vinden. Door de topiclijsten te gebruiken, is de betrouwbaarheid van het onderzoek beter gewaarborgd (Boeije, 2008). Daarnaast zijn alle genomen keuzes genoteerd in dit verslag, dit heeft ook weer een positieve werking op de betrouwbaarheid van het onderzoek (Boeije, 2008). Na elk interview is de topiclijst opnieuw geanalyseerd, dit komt ten goede aan de validiteit (Boeije, 2008).

De interviews zijn afgenomen op een plek die door de respondenten zelf is uitgekozen. Deze omgeving was voor de respondent vertrouwd en heeft ervoor gezorgd dat de

respondent zich wat gemakkelijker voelde. Overigens zijn alle interviews afgenomen op de sportvereniging zelf, meestal in een afgesloten ruimte. Tevens zijn de interviews met gepaste afstandelijkheid afgenomen om de objectiviteit van de onderzoeker te waarborgen (Boeije, 2008; Mayan, 2009). Dit werd vergemakkelijkt doordat de onderzoeker zelf geen band heeft met Accres, de initiator van het stimuleringsprogramma. Elk interview is opgenomen met een voicerecorder en nadien letterlijk uitgewerkt in Microsoft Office Excel. Het transcriberen van de interviews heeft gezorgd voor een grotere betrouwbaarheid van de resultaten. Ditzelfde geldt voor het feit dat de uitgewerkte stukken aan de respondenten zijn voorgelegd ter controle. Indien informanten bezwaar hadden tegen het gebruik van sommige quotes, is hun mening gerespecteerd.

Aan alle transcripties zijn diverse codes gegeven aan relevante passages (open coderen), vervolgens zijn sommige van deze codes samengevoegd tot een nieuwe code of een thema (axiaal coderen). Als laatste zijn de axiale codes bekeken op relevantie. Hieruit is een lijst met uiteindelijke codes gekomen, die gebruikt zijn in de analyse- en resultatensectie (selectief coderen) (Boeije, 2008; Mayan, 2009)

5.3 Rol van de onderzoeker

Ik ben me ervan bewust dat de onderzoeker van invloed heeft kunnen zijn op het verloop en de inhoud van het interview, de attitude van de onderzoeker is daarom erg van belang (Vennix, 2006). Naast een open houding is er dan ook geprobeerd om geen sturing gegeven naar een richting waarvan de onderzoeker dacht dat het de juiste was. Hierom is geprobeerd om de interviews objectief en met een gepaste afstandelijkheid af te nemen (Boeije, 2008). De onderzoeker heeft geprobeerd vragen te stellen die passen in het referentiekader van de geïnterviewde, tevens is na het beantwoorden van een vraag door de geïnterviewde door de onderzoeker afgewogen of het antwoord voldoende informatie opleverde, of dat doorvragen noodzakelijk was. Aan de antwoorden werd ook geen waardeoordeel gegeven, het ging puur om de ervaringen en betekenissen die de geïnterviewde aangaf. Er is tevens gepoogd om de eigen mening van de onderzoeker niet naar voren te laten komen en geen suggestieve vragen te stellen. Hiermee werd de validiteit van het onderzoek verhoogd (Boeije, 2008).

6. Theoretisch kader

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de literatuur die betrekking heeft op het onderwerp van dit onderzoek. Om de leesbaarheid van het stuk te verhogen, is de literatuurstudie opgedeeld in een aantal afzonderlijke paragrafen. Allereerst wordt de geschiedenis van de sport in Nederland en de positie ervan behandeld, omdat dit een goed beeld geeft van de veranderingen die hierin plaats hebben gevonden. Vervolgens wordt belicht welke positieve aspecten sporten in verenigingsverband met zich meebrengt, hiermee kan namelijk bekeken worden waarom het zo belangrijk is dat kinderen gaan sporten en waarom het aan te bevelen is om dat bij een vereniging te doen. Daarna zal er een paragraaf in het teken staan van sportparticipatie in het algemeen, wat is het precies en welke literatuur heeft bijgedragen aan de definitie die in de inleiding beschreven is. Als laatste zullen verschillende sportstimuleringsprogramma's beschreven worden waarnaar reeds onderzoek is verricht. Met deze informatie kan uiteindelijk een vergelijking gemaakt worden met Sport van de maand en kunnen hieruit aanbevelingen gedaan worden. Dit hoofdstuk zal afgesloten worden met een samenvatting van alle relevante theorie. Maar voordat er gefocust wordt op bovengenoemde thema's zal er eerst een paragraaf besteedt worden aan de term betekenisgeving. Dit begrip komt voor in de hoofdvraag en een van de deelvragen van dit onderzoek. Het is daarom een belangrijke term, die wel enige uitleg behoeft.

6.1 Betekenisgeving

In dit onderzoek neemt betekenisgeving een belangrijke plaats in, in de wetenschappelijke literatuur wordt er echter verschillend gedacht over wat betekenisgeving nu eigenlijk inhoudt. Er zijn drie auteurs die leidend zijn in deze discussie en deze zullen kort uiteengezet worden. Vervolgens zal de definitie van een van deze auteurs gekozen worden om aan te houden in dit onderzoek.

Zoals al vermeld, heeft betekenisgeving niet één definitie. Deze is afhankelijk van de invalshoek waarmee men ernaar kijkt. Vaak wordt betekenisgeving ook vergeleken met interpretatie/mening, maar dit zijn twee verschillende dingen (Weick, 1995). Betekenisgeving is de aanleiding tot de interpretatie/mening. Dus niet wat men vindt, maar waarom men dat vindt. Vaak zal dit afhankelijk zijn van de ervaringen die de

betrokkenen met het programma hebben. Weick (1995) onderschrijft dit ook, betekenisgeving is afhankelijk van de individu en de context waarin deze zich bevindt. De context is uiteraard afhankelijk van situaties en (eerdere) ervaringen. Betekenisgeving is een combinatie van een moment uit het verleden (ervaring) die samen met een verbinding naar het heden (context) een betekenisvolle definitie maken van de huidige situatie (Weick, 1995). Hoewel deze onderzoeker zich voornamelijk richt op betekenisgeving binnen en tussen organisaties, is de definitie ook te gebruiken voor individuen.

Dervin (1998) richt zich ook op betekenisgeving, maar dan met name op het gebied van massacommunicatie en kennismanagement. De oorsprong van deze theorie ligt in het vaststellen van betekenissen die groepen individuen geven aan bijvoorbeeld instituties of media. Dervin (1989) ziet betekenisgeving als een benadering; een set van aannames, een theoretisch perspectief, een methodologische benadering, een set van onderzoeksmethodes en een praktijk. Deze benadering van betekenisgeving zal in dit onderzoek verder niet aan de orde komen, omdat daarin de betekenis van individuen centraal staan.

Een derde benadering van betekenisgeving is de definitie die Snowden (2005) geeft. Hij ziet betekenisgeving als een manier waarop mensen kiezen tussen meerdere interpretaties van diverse input/informatie, wanneer men op zoek is naar een relatie tussen deze input/informatie en de werkelijkheid om hen heen. In feite staat deze theorie erg dicht bij de zienswijze van Weick (1995). Interpretaties worden namelijk bij beide theorieën gekoppeld aan de werkelijkheid en er wordt gekozen voor een van de mogelijke interpretaties. Echter houdt Snowden erg vast aan de relatie oorzaak – gevolg. Het kiezen van een interpretatie, het koppelen hiervan met de werkelijkheid en dus het geven van een betekenis, heeft een gevolg. Individuen proberen volgens Snowden een betekenis te geven die anderen in de samenleving ook zouden geven. Dit staat bij Weick niet centraal.

Omdat de onderzoeker geïnteresseerd is in individuele betekenissen en niet in mogelijke gevolgen van deze betekenissen, zoals Snowden aangeeft, zal binnen dit onderzoek de theorie van Weick centraal staan. Hij geeft namelijk aan dat

betekenisgeving een combinatie is van ervaring en context. Daarnaast is de onderzoeker niet geïnteresseerd in een “geaccepteerde” betekenis voor de samenleving, zoals in de definitie van Snowden (2005) terugkomt. Voor de respondenten binnen dit onderzoek zal dan ook gelden dat ze een mening hebben over Sport van de maand. Deze is gevormd door ervaringen die ze met het programma hebben gehad en situaties die ze hebben meegemaakt. Deze ervaringen zullen voornamelijk individueel zijn en verschillend voor alle respondenten. Door te vragen naar de ervaringen met het programma, kan de betekenis die de informanten geven aan het programma geconstrueerd worden.

6.2 Sport in Nederland; een historisch overzicht

Hoewel sport tegenwoordig niet meer weg te denken is in Nederland, is dit niet altijd zo geweest. In deze paragraaf wordt een kort overzicht gegeven van de geschiedenis van de sport in Nederland. De veranderingen die hierin te zien zijn, zijn uiteraard onderhevig geweest aan andere historische gebeurtenissen en staan dus ook allerm minst op zichzelf. Waar sport eerst als een doel werd gezien, kwam langzaam het besef dat sport op zichzelf een goed middel is om andere doelstellingen te bereiken.

De Nederlandse sportgeschiedenis is een onderwerp waar maar weinig publicaties over zijn. Een van de oorzaken is volgens Bottenburg (1998) dat de sportbonden niet zorgvuldig met materiaal zijn omgaan. Er kan dan ook niet een heel gedetailleerd overzicht gegeven worden van de sportgeschiedenis in Nederland.

In 1901 is de leerplicht ingevoerd en maken kinderen kennis met gymnastiek op school. Deze gymnastiek was geen spelletje, maar serieuze sportbedrijving. Bedoeld om discipline en moreel besef bij de jeugd te verkrijgen. In de tweede wereld oorlog was een grote opkomst in de sport te zien. Doordat mensen afleiding wilden van de oorlog, kwamen ze samen bij sportverenigingen.² Sporten deed men echter wel bij de “eigen” zuil. De geloofsovertuiging bepaalde bij welke sportvereniging men welkom was. Dit veranderde rond de jaren zestig van de twintigste eeuw (sportcanon). Deze verandering was onderhevig aan de opkomende democratie en emancipatie. De massamedia, zoals televisie, had hier een groot aandeel in.²

---

² Bron: www.tweedewereldoorlog.nl

Tegenwoordig is de media nog steeds van grote invloed. Presentatoren, acteurs, zangers, modellen en filmsterren, allemaal hebben ze het “perfecte” figuur. Ze prijzen verschillende methodes aan om eenzelfde lichaam te krijgen als hen. Dit heeft gezorgd voor de opkomst van vele fitnessprogramma’s. Naast het verkrijgen van een “mooi” en “perfect” lichaam, wordt sport dus nog steeds gezien als een doel op zich, vrijetijdsbesteding.

Het groeiend aantal obesitas-gevallen en de daarbij behorende strijd tegen de kilo’s heeft ervoor gezorgd dat mensen zich “verplicht” voelen om te gaan sporten en zich een gezonde leefstijl aan te meten. Overal waar men om zich heen kijkt, wordt gezondheid aangeprezen. Alleen de zoekterm *gezond leven en sporten* levert op Google al vele resultaten op waarbij diëten en diverse fitness-/sportprogramma’s worden aangeraden. Ook zijn er op internet vele fora waar mensen elkaar tips en advies geven.

Het probleem van “te dikke kinderen” is ook een veelvoorkomend onderwerp in diverse media. Een groot deel van de Nederlandse kinderen zit dagelijks vaak te lang achter een beeldscherm (Cloin et al., 2011). De digitalisering van het dagelijks leven legt steeds vaker ook de nadruk op voldoende beweging om een gezond gewicht te houden of te verkrijgen (de Vries et. al., 2005). Om dit zittende tijdverdrijf tegen te gaan hebben diverse organisaties geprobeerd om het beeldscherm te combineren met beweging, een voorbeeld hiervan is de Xbox Kinect. Ook zijn er televisieprogramma’s waarbij kinderen met obesitas gevolgd worden in hun strijd tegen de kilo’s.

In bovenstaand stuk wordt de nadruk gelegd op een van de doelen die door middel van sport bereikt kunnen worden, namelijk gezondheid en een gezond leven. Maar naast het gezondheidsaspect heeft sporten ook andere positieve effecten, waardoor het als middel ingezet kan worden. Hier zal meer duidelijkheid over worden geschept in de volgende paragraaf.

6.3 De maatschappelijke waarde van de sport(vereniging)

Met name bij sporten in verenigingsverband zijn vele positieve effecten aangetoond naast het gezondheidsaspect. Vele wetenschappers hebben bijvoorbeeld onderzoek gedaan naar het verkrijgen van sociaal kapitaal door sport (o.a. Baarveld ,2009; Elling 2004; Putnam, 2001; Verweel ,2007). Sociaal kapitaal bestaat volgens Verweel (2007)

uit zelfvertrouwen, vertrouwen in anderen en maatschappelijke netwerken. Dit hoeft niet alleen binnen je eigen gemeenschap te zijn, maar ook daarbuiten (Putnam, 2001). Dit betekent daarom ook dat sport een bijdrage kan leveren aan de integratie en acceptatie van minderheidsgroeperingen. Hiermee komt meteen één van de maatschappelijke waarden van sport voor de overheid in beeld; het verbinden van verschillende bevolkingsgroepen.

Naast deze maatschappelijke betekenis van sport, heeft sporten in verenigingsverband ook andere positieve effecten op een individu. Zo heeft elke sport zijn eigen regels en als deze niet worden nageleefd, volgen er consequenties. Hiermee zorgt sport dus voor het leren respecteren van regelgeving. Tevens is er een winst/verliesaspect, wordt er geleerd om te gaan met tegenslag, leert met samenwerken met teamgenootjes en wordt de ontwikkeling van een eigen individu door verschillende ervaringen in de sport gestimuleerd (Cox, 2007; Verweel, 2007). Kortom: er zijn genoeg voordelen van sport voor individuen te identificeren. Daarnaast helpt sport ook nog eens bij de acceptatie van verschillende bevolkingsgroepen en helpt het ook bij het verkrijgen van sociale contacten. Mede daarom is het ook zo belangrijk dat iedereen kan (gaan) sporten.

Er zijn verschillende maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op diverse aspecten van sport. Schnabel (2000) onderscheidt vijf maatschappelijke ontwikkelingen, de zogenoemde vijf I's, namelijk individualisering, informalisering, informatisering, internationalisering en intensivering. Met name de individualisering en intensivering zijn van grote invloed op de sport. Individualisering heeft betrekking op het willen maken van eigen keuzes van individuen. Het zelf kunnen indelen van de beschikbare tijd en dus het sporten op momenten dat het uitkomt, is een groeiende trend. Dit is terug te zien in de groei van commerciële sportaanbieders (fitness-scholen) en het ontstaan van informele loopgroepen. Echter is dit voor de jeugd nog niet relevant. Hoewel steeds meer sportscholen ook aanbod voor de jeugd opstarten, sport het grootste deel van de jeugd nog steeds bij verenigingen (Breedveld, 2010). De tweede maatschappelijke ontwikkeling die van invloed is op aspecten van sport is intensivering. Deze richt zich op de beleving van individuen. Mensen willen steeds meer ervaringen opdoen, verschillende situaties meemaken. Het leven mag niet saai gevonden worden, er is een behoefte aan spanning en ontspanning, beleving en belevenis, emotie en gevoel

(Schnabel, 2000). In de sport kan men dit vinden in afwisseling van activiteiten. Deze afwisseling is voor kinderen sowieso fijn, aangezien het logisch is dat de aandacht snel vervaagd bij “saai en eentonige” oefeningen. Bovenstaande bevindingen zijn van invloed op programma’s die georganiseerd worden om kinderen aan het sporten te krijgen en dus de participatie te verhogen.

6.4 Sportparticipatie

Sportstimulering heeft als hoofddoel het verhogen van de sportparticipatie. In de inleiding van het onderzoek is al aangegeven welke definitie van sportparticipatie gehanteerd wordt in dit stuk: een lidmaatschap bij een sportvereniging, waarbij het logische gevolg is dat er minstens veertig keer per jaar wordt gesport. Deze definitie is gekozen om een aantal redenen. Wanneer puur wordt gekeken naar de taalkundige betekenis van het woord, komt in het woordenboek de volgende betekenis naar voren:

par·ti·ci·pa·tie (de; v; meervoud: participaties)

1 het hebben van aandeel in iets; deelname

Sportparticipatie is dan: deelname aan sport. Echter is dit nog steeds een ruim en niet afgebakend begrip. Één keer deelnemen aan sport in een jaar zou dan sportparticipatie zijn, maar drie keer per week meedoen zou hetzelfde betekenen. Wanneer kinderen lid worden van een sportvereniging zal er elke week minstens één keer getraind worden. Als vakanties uitgesloten worden, zal dit neerkomen op minstens veertig keer per jaar sporten. Deze hoeveelheid is ook een maatstaf op de factsheet ‘Sportdeelname in Nederland 2006-2012’ van het Mulier Instituut (Colard & Hoekman, 2013), tevens komt dit terug in de Rapportage Sport – Sport: Een leven lang (Breedveld, 2010). In deze rapportage wordt ook het gebrek aan een duidelijke definitie van sportparticipatie aangehaald. Er worden in Nederland namelijk meerdere definities aangehouden.

Allereerst is er de Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (RSO), hierin wordt een sportdeelname van twaalf keer per jaar aangehouden (Mulier Instituut). Dit staat gelijk aan een gemiddelde sportdeelname van een keer per maand. Daarnaast is er de afgelopen jaren in de rapportage sport ook gebruik gemaakt van een sportdeelname van een keer per jaar (Breedveld, 2010). Echter wordt er wel meteen aangegeven dat dit een hele tolerante ondergrens is. Op de site van het Nederlands Instituut voor Sport en

Bewegen (NISB)³ worden drie verschillende normen aangegeven, namelijk de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB), de fitnorm en de combinorm⁴. De NNGB is geen standaardnorm, maar een toegepast op verschillende leeftijdscategorieën. Voor de leeftijdscategorie waaruit de doelgroep van Sport van de maand bestaat, geldt dat de kinderen dagelijks een uur matig intensief lichamenlijk actief moet zijn, waarbij tevens twee maal per week activiteiten moeten worden ondernomen waarbij lichamenlijke fitheid, zoals kracht, lenigheid en coördinatie, worden gehandhaafd of verbeterd (Ooijendijk, 2007). De fitnorm is niet opgesteld per leeftijdsgroep, deze is voor iedereen gelijk. De norm houdt het volgende in: minstens drie keer per week zwaar intensieve lichamenlijke activiteiten van minimaal twintig minuten (Kemper, 2000; Haskell, 2007). De laatste norm die geïdentificeerd is, is de combinorm. Hierbij worden de NNGB en de fitnorm opgeteld, waarbij dus dagelijks een uur matig intensieve lichamenlijke activiteit en drie mal per week zwaar intensieve activiteit vereist is (Kemper, 2000; Ooijendijk, 2007).

De laatste drie normen voor sportdeelname, wanneer is iemand een sporter, zijn niet gemakkelijk te meten. Kinderen zullen zelf niet bijhouden hoeveel tijd ze bezig zijn met zware lichamenlijke activiteiten en hoeveel met matig intensieve activiteiten. Hierom wordt, onder andere ook door het SCP, veertig keer per jaar aangehouden als norm om aangemerkt te worden als sporter. Omdat het doel van stimuleringsprogramma's een verhoogde sportparticipatie is en deze voor kinderen op de basisschool voornamelijk bereikt wordt door een lidmaatschap bij sportverenigingen, is ervoor gekozen om de volgende definitie van sportparticipatie aan te houden in dit onderzoek: een lidmaatschap bij een sportvereniging, waarbij het logische gevolg is dat er minstens veertig keer per jaar wordt gesport.

6.5 Sportstimuleringsprogramma's

De positieve effecten van sporten in verenigingsverband, zoals in de vorige paragrafen behandeld, zijn bij de overheid niet onopgemerkt gebleven. Daarom hebben ze verschillende initiatieven opgestart met betrekking tot sport. Wanneer gekeken wordt op de website van de rijksoverheid⁵ staan daar verschillende redenen op genoemd

---

³ www.nisb.nl

⁴ www.nationaalkompas.nl

⁵ www.rijksoverheid.nl

waarom sporten belangrijk is voor verschillende doelgroepen. Voor kinderen staat daar bijvoorbeeld het volgende:

Voor kinderen is sport goed voor hun leerprestaties, weerbaarheid en psychische- en motorische ontwikkeling. De kans dat zij later voldoende bewegen is groot als zij daar al jong mee beginnen.

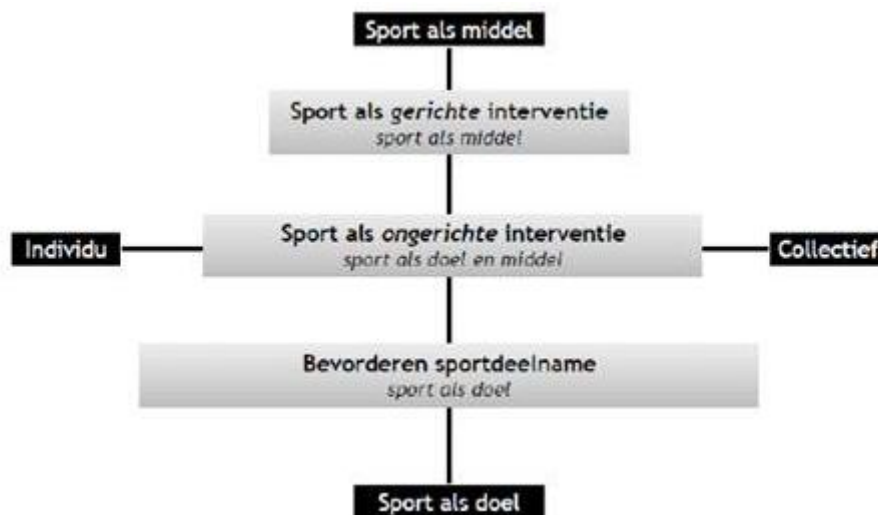
Tevens worden er een aantal projecten opgesomd die als doel hebben om mensen aan het bewegen en sporten te krijgen en die door de overheid financieel ondersteund worden.

Het NOC*NSF schrijft in de sportagenda 2013 ook over sportstimulering. De doelstellingen die de overheid heeft opgesteld, willen zij bereiken door een aanpak gericht op verschillende leeftijdscategorieën. Voor kinderen op de basisschool geldt dat alle kinderen moeten kunnen en willen sporten. Echter is dit in sommige wijken erg lastig. Ze geven dan ook aan dat de samenwerking tussen onderwijs en de buurt van essentieel belang is om de doelstellingen te bereiken. Eerst sport op school, dan sport na school en vervolgens sport via school. Hierbij is lokaal maatwerk, en dus de betrokkenheid van de verenigingen, van belang. De verenigingen zijn een hele belangrijke schakel in dit geheel, daarom wil NOC*NSF er ook alles aan doen om de verenigingen te ondersteunen waar mogelijk (NOC*NSF, 2012).

De steeds groter wordende rol van sport in de samenleving heeft ervoor gezorgd dat er door de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, in samenwerking met onder andere de Vereniging voor Nederlandse Gemeentes en NOC*NSF een nieuw soort functie gecreëerd is binnen gemeentes, de zogenoemde combinatiefunctionaris sport. Het doel van deze combinatiefuncties is om het aantal brede scholen met sport- en cultuuraanbod uit te breiden in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs, daarnaast zou deze functie bijdragen aan het versterken van de sportverenigingen als maatschappelijk belangrijke actor, zou de samenwerking tussen onderwijs, buitenschoolse opvang en buurt versterkt moeten worden en zou er meer dagelijks sport- en beweegaanbod gerealiseerd moeten worden (Slot & Lankers, 2007, 2008). De combinatiefunctionaris is dus de schakel tussen de gemeente en de sportvereniging en scholen. Vaak geven ze lessen/trainingen,

ondersteunen ze docenten in het basisonderwijs wanneer deze aangeven het lastig te vinden om sport aan te bieden, adviseren ze scholen bij de organisatie van sportevenementen, coördineren ze naschoolse activiteiten bij sportverenigingen en helpen ze bij het aanbieden van “nieuwe” sporten en het bekend maken ervan.

De achterliggende gedachte van deze combinatiefunctionarissen is dat Nederlanders zich een gezonde en actieve leefstijl aanmeten.⁶ Maar zoals eerder is aangegeven, heeft sport naast het gezondheidsaspect meerdere positieve effecten. Hiervoor heeft de overheid meerdere sportstimuleringsprogramma's opgezet, hiermee wordt gepoogd de sportparticipatie te verhogen en de Nederlanders de positieve effecten van sport te laten ervaren. Boonstra & Hermens (2011) geven duidelijk het verschil aan tussen sport als doel en sport als middel. Dit is in figuur 2 weergegeven.

Figuur 2: Verschil sport als doel en sport als middel (Bron: Boonstra & Hermens, 2011)

Sport als doel bevordert de sportdeelname en wordt voornamelijk gebruikt als vrijetijdsbesteding. Daarnaast wordt sport als middel genoemd, hierbij wordt het gebruikt als gerichte interventie. Dit houdt in dat er naast sportieve activiteiten ook gebruik wordt gemaakt van andere “hulpmiddelen” om maatschappelijke doelstellingen te bereiken. Bij sport als ongerichte interventie wordt alleen gebruik gemaakt van sport (Boonstra & Hermens, 2011). Dit laatste is ook het geval bij Sport van de maand en de sportstimuleringsprogramma's die in dit theoretisch kader besproken worden.

⁶ www.combinatiefuncties.nl

In deze paragraaf zullen drie programma's besproken worden. Telkens zal duidelijk worden wat belangrijke punten voor dat stimuleringsprogramma zijn, waarmee uiteindelijk een koppeling gemaakt kan worden met Sport van de maand in de analyse.

Het eerste stimuleringsprogramma dat besproken wordt is de Sportimpuls. Dit programma is onderdeel van Sport en Bewegen in de Buurt, een initiatief van het ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de Vereniging van Nederlandse Gemeentes en NOC*NSF. Lokale sportaanbieders krijgen van het ministerie een financieel steuntje in de rug om tot een sportaanbod te komen dat aansluit bij de wensen en behoeften van potentiële sporters.⁷ Op de website van de Sportimpuls is volgende te vinden:

Bij het ontwikkelen en aanbieden van sportactiviteiten is samenwerking essentieel. Samenwerking tussen sport- en beweegaanbieders onderling en tussen sportaanbieders en gemeenten, onderwijs-, welzijns-, zorginstellingen, GGD'en en het bedrijfsleven. Door gebruik te maken van elkaars sterke punten kan gezamenlijk de sportparticipatie op lokaal niveau worden gestimuleerd en levert iedereen een belangrijke maatschappelijke bijdrage aan de leefbaarheid in de buurt.

Dit laat dus duidelijk zien, vanuit welk oogpunt dit programma is opgezet. Door middel van samenwerking tussen verschillende partijen wordt een sportprogramma aangeboden waaruit niet alleen de deelnemers, maar ook de andere betrokkenen voordeel kunnen halen. Uit de evaluatie na de pilotfase van dit programma blijkt dat veel van de deelnemers erg enthousiast zijn over de programma's en dat veel van hen de intentie hebben om lid te worden van de betrokken vereniging. Van de acht onderzochte verenigingen bleken vier clubs ook daadwerkelijk een hoger ledenaantal te hebben verkregen. Of dit eenmalig was, of dat dit ook bleef, kwam echter niet naar voren. Wat wel terugkwam is dat de nieuwe leden voornamelijk mensen zijn die al op een of andere manier actief waren op sportgebied (Ooms & Veenhof, 2013). Hoewel de doelgroep van de Sportimpuls die is onderzocht bestond uit een hogere leeftijdscategorie dan de doelgroep van "Sport van de maand", is er toch een duidelijke succesfactor te identificeren die vergeleken kan worden met Sport van de maand. Dit is namelijk de samenwerking tussen verschillende actoren. Een ander deel van dit programma was de

---

⁷ www.sportindebuurt.nl

realisatie van combinatiefuncties, welke eerder besproken zijn. Overigens is er geen onderzoek gedaan naar de ervaringen van de verschillende betrokken verenigingen. Alleen de ervaringen van de deelnemers zijn onderzocht. Hieruit kwam dat het grootste deel van de ondervraagde deelnemers, ruim 90%, aangeeft tevreden te zijn met het programma en dat ze graag continueren mee te doen. Waarom ze tevreden zijn en welke betekenis zij dus geven aan het programma is niet achterhaald (Ooms & Veenhof, 2013).

Het volgende sportstimuleringsprogramma dat besproken wordt, is de schoolsportvereniging. Dit is begonnen als een lokaal programma, maar wordt op steeds meer plaatsen opgestart. Het is een initiatief van Rotterdam Sportsupport en is bedoeld om sportverenigingen en scholen in sportarme wijken van Rotterdam te koppelen, zodat kinderen de mogelijkheid hebben om dicht bij huis aan sport te doen. De vereniging komt dus naar de wijk/school toe. Op een laagdrempelige manier wordt daarmee geprobeerd om de stap naar de vereniging te verkleinen en de kinderen gemakkelijker lid te laten worden van de vereniging (Steemers & van der Sprong, 2009). Dit sluit dus perfect aan bij de uitspraak van NOC*NSF, die eerder in dit hoofdstuk naar voren kwam: eerst sport op school, dan sport na school en vervolgens sport via school. Het programma is ooit begonnen in navolging van een project van NOC*NSF, namelijk de zogenaamde “proeftuinen nieuwe sportmogelijkheden”. Daarna hebben voornamelijk diverse wooncoöperaties bijgedragen om het project te financieren. Tevens helpen diverse sportorganisaties, zoals onder andere voetbalclubs Feyenoord, Sparta en Excelsior met het inzetten van spelers en trainers⁸. Na de eerste 4 jaar is er een evaluatie gedaan, waarbij gezegd kan worden dat de resultaten erg positief waren. Ruim 1400 kinderen zijn namelijk lid geworden van een sportvereniging in de buurt. Hiermee is dus de sportparticipatie van deze doelgroep verhoogd, maar ook zijn er andere positieve effecten op het gebied van gezondheid, leefbaarheid, sociale netwerken en andere sociaal-maatschappelijke vraagstukken bewerkstelligd (Boonstra et al., 2009). Naast dat de samenwerking tussen verschillende partijen weer centraal stond bij dit programma, is ook het dichtbij brengen van de sport(vereniging) genoemd als een belangrijk punt. Verder geeft Rotterdam Sportsupport op haar website aan dat het Jeugdsportfonds Rotterdam ook een groot aandeel heeft aan het grote aantal kinderen dat lid is geworden

---

⁸ www.rotterdamssportsupport.nl

van een vereniging. Veel van de kinderen hebben namelijk van dit fonds gebruik gemaakt om lid te kunnen worden van een van de sportclubs.

Een ander sportstimuleringsprogramma dat zich focust op jeugd is Meedoen alle jeugd door sport. Dit programma is opgesteld door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en het ministerie Wonen, Werken en Integratie. Het doel van dit programma was om ledenaantallen bij de georganiseerde verenigingssport omhoog te brengen en dan met name gericht op allochtone jeugd. Deze doelgroep werd geselecteerd, doordat de sportparticipatie bij hen laag was en sport een goede invloed kan hebben op de integratie en acceptatie van minderheidsgroepen. Sportbonden en gemeenten hebben samen verschillende initiatieven opgestart om dit doel te bereiken. Samen hebben ze vervolgens de verenigingen klaargestoomd en ondersteund om de trainingen op een goede manier in te richten en uit te voeren.⁹ Resultaten van het programma laten zien dat Meedoen heeft bijgedragen aan een bovengemiddelde groei van leden bij de deelnemende sportverenigingen (Hoekman et al., 2011). Bij dit programma is de samenwerking tussen de gemeente, sportbond en de vereniging van groot belang gebleken. Op de website van het programma wordt het volgende erover gemeld:

Meedoen heeft maatschappelijke meerwaarde, met de vereniging als platform voor integratie en als brandpunt voor jeugdparticipatie. De samenwerking tussen de gemeente, sportbond en vereniging is hierbij van doorslaggevend belang. De uiteindelijke uitvoer ligt bij de verenigingen, maar de ondersteuning van bond en gemeente is daarbij erg belangrijk.

Net als bij de vorige twee besproken stimuleringsprogramma's wordt samenwerking dus weer genoemd als essentieel punt. Daarnaast wordt in een publicatie met meerdere succesverhalen van Meedoen nog een aantal andere succesfactoren geformuleerd, namelijk de invloedrijke sociale omgeving, het ontwikkelen van een programma met behulp van de doelgroep, het dichtbij brengen van de sport en plezier (Meedoen met Meedoen, 2011)

---

⁹ www.meedoenallejeugddoorsport.nl

6.6 Succesfactoren

Vanuit bovenstaande stimuleringsprogramma's zijn een aantal succesfactoren te identificeren. Dit zijn:

- De sport moet dicht naar de leefwereld/omgeving van het kind gebracht worden;
- Samenwerking tussen de sportvereniging met de school of buurt is belangrijk;
- Samenwerking tussen de sportvereniging en de initiatiefnemer van het programma is belangrijk.

Deze factoren lijken essentieel voor het realiseren van het doel van stimuleringsprogramma's, namelijk een verhoogde sportparticipatie. Het is interessant om te bekijken of deze succesfactoren ook benoemd worden door betrokkenen van sportverenigingen met betrekking tot Sport van de maand.

6.7 Samenvattend

Wanneer het theoretisch kader bekeken wordt, nemen de volgende termen een belangrijke plek in binnen dit onderzoek: betekenisgeving, sport als middel en sportparticipatie. De betekenis die individuen geven aan bijvoorbeeld een stimuleringsprogramma is afhankelijk van de ervaringen die ze met het programma hebben en de context waarbinnen het programma plaatsvindt. Factoren die dus van invloed kunnen zijn op de betekenis van het programma volgens bestuurders en trainers, zijn bijvoorbeeld het aantal deelnemers, de communicatie en samenwerking van andere betrokken actoren en de attitude van de deelnemers. Ook de uitkomsten van het programma voor de vereniging, bijvoorbeeld het aantal kinderen dat lid wordt van de vereniging, kan van invloed zijn op de betekenisgeving.

Sport als middel en een verhoging van de sportparticipatie beogen eigenlijk beiden hetzelfde. Wanneer meer mensen deelnemen aan sport, waardoor de sportparticipatie verhoogd, kunnen diverse maatschappelijke doelstellingen bereikt worden. Waarmee sport dus meteen gezien wordt als middel. Wanneer men sport als vrijetijdsbesteding gebruikt (als doel), dan profiteren ze meteen ook, wellicht onbewust, van andere positieve effecten van sport (als middel).

Naast deze belangrijke begrippen zijn een aantal andere zaken aan het licht gekomen. Er is een veranderende rol van sport te zien in Nederland. Naast dat sport een

vrijtijdsbesteding is (sport als doel), draagt het ook bij aan het bereiken van diverse maatschappelijke doelstellingen. Voorbeelden zijn gezondheid, integratie en het verkrijgen en behouden van sociale contacten. Door stimuleringsprogramma's op te zetten, wordt gepoogd de sportdeelname (sportparticipatie) te verhogen en daarmee de positieve effecten van sport te bereiken. Voornamelijk vanuit het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport zijn vele initiatieven opgestart met betrekking tot sportstimulering voor diverse doeleinden. In dit hoofdstuk zijn drie programma's uitgebreid de revue gepasseerd, namelijk de sportimpuls, de schoolsportvereniging en Meedoen. Al deze programma's hebben positieve resultaten laten zien, maar met andere accenten. De programma's kunnen daarom gezien worden als een succesverhaal, waarvan geleerd kan worden. Bij vergelijking van deze programma's zijn een aantal succesfactoren geïdentificeerd. Dit zijn: het dichtbij brengen van de sport bij het kind en een goede samenwerking tussen verschillende partijen.

Het is nu interessant om te bekijken of aspecten van de succesverhalen en de geïdentificeerde succesfactoren terugkomen in het stimuleringsprogramma van Acres volgens de geïnterviewde betrokkenen van Sport van de maand in Apeldoorn. En of deze van belang zijn voor de ervaring en/of de betekenis die ze aan het programma zelf geven. Ook worden ervaringen en contexten van het programma gebruikt om een betekenis te construeren.

7. Resultaten

In dit hoofdstuk zal een overzicht gegeven worden van de belangrijkste resultaten uit de verzamelde data. Er zullen diverse thema's besproken worden, deze zijn gekozen omdat ze in een groot deel van de interviews steeds terugkwamen. De thema's die de revue zullen passeren zijn sportstimulering in Apeldoorn, doelstelling van de verenigingen om te participeren aan het programma, het animo voor de trainingen, de uitvoer van de trainingen op verenigingsniveau en de sterke en zwakke punten van het programma volgens betrokkenen bij de vereniging.

7.1 Sportstimulering

Zoals eerder vermeld, voert Accres het beleid van de Gemeente Apeldoorn op sportgebied uit. Hiervoor hebben zij meerdere programma's opgesteld. Er wordt getracht relevante stimuleringsprogramma's voor alle leeftijdscategorieën op te stellen en uit te voeren.

“Ehm, nou we hebben een doorgaande leerlijn eigenlijk, zo moet je het zien (...) We hebben eigenlijk de basisschool, vanaf de kleuters tot einde basisschool aardig in zicht.” (Accres)

Na de kleuterfase gaan kinderen vaak op zwemles en zodra het zwemdiploma gehaald is, mogen de kinderen een sport kiezen. Om deze keus te vergemakkelijken is het programma Sport van de maand opgezet. Kinderen van groep drie tot en met groep acht kunnen op deze manier op laagdrempelige wijze kennis maken met verschillende sporten. Accres is van mening dat door het ervaren van verschillende sportrichtingen, kinderen een betere sportkeuze kunnen maken en vervolgens lang(er) lid blijven van een bepaalde vereniging. Hiermee wordt bijgedragen aan een van de beleidsdoelen die de gemeente Apeldoorn heeft opgesteld; een verhoogde sportparticipatie bij de jeugd.

Sport van de maand wordt op de scholen gecommuniceerd door middel van een flyer. Hierop staat per maand vermeld welke sporten waar worden gegeven. Op de vraag of er verder nog voorlichting over de sporten wordt gegeven, zegt Accres het volgende:

“We hebben in het begin, in de opstartfase van Sport van de maand, zijn we ook wel met de coördinator door de klassen heen geweest. Maar dat is niet meer nodig. Sport van de maand is in twintig jaar zo ingeburgerd, dat we eigenlijk niet meer die uitleg ehm hoeven te geven” (Accres)

Apeldoorn wordt door Accres in vier delen opgedeeld, namelijk noord, oost, zuid en west. Elke maand staan er per stadsdeel verschillende sporten centraal:

“Dan hebben we eigenlijk in vier wijken een ander programma, soms overlapt dat, dan hebben we twee wijken samen en sommige takken van sport doen we ook met vier wijken. Dat heeft te maken met de aantallen.” (Accres)

Het indelen van meerdere wijken bij een bepaalde sportvereniging wordt bij de verschillende vereniging niet altijd begrepen. Een respondent van de handbalvereniging vertelt dat het aanbieden van handbal in meerdere wijken weinig nut heeft. Alleen deelnemers die in de “eigen” wijk van de vereniging op school zitten en wonen, worden eventueel lid van de vereniging. Ook bij de voetbalvereniging wordt het indelen van meerdere wijken bij de vereniging niet gesnapt.

“Het nadeel was, het waren scholen van meer het centrum, dus niet dat je zegt het zijn juist de scholen van zuid. Dus dat was wel jammer (...) Ook een aantal voetbalde al bij (naam voetbalclub) bijvoorbeeld.” (Voetbal)

Overigens zijn er ook verenigingen waarbij het indelen van meerdere wijken bij hun club niet als een probleem gezien werd. Een respondent van de tafeltennis weet dat er bij zijn vereniging leden uit heel Apeldoorn en dorpen eromheen lid zijn. Hij gaf aan dat het promoten van de vereniging, naast het promoten van de sport, erg belangrijk is. Zeker als er meerdere verenigingen in de buurt zijn met hetzelfde aanbod. Overigens werden de andere tafeltennisverenigingen niet expliciet gezien als concurrent.

7.2 Doelstelling

De verenigingen moeten zich zelf aanmelden voor deelname aan het programma. Veel van de respondenten gaven aan dat het eerste doel voor deelname aan het programma vaak ledenwerving was. Daarnaast werd als tweede doel het bekend maken van de sport(vereniging) genoemd. Wanneer gevraagd werd naar het behalen van deze doelstellingen bleek dat het aantal deelnemers dat daadwerkelijk een lidmaatschap bij de vereniging verkreeg erg laag was.

“Maar van een groep van zevenentwintig, als ik iedereen mee mag tellen, nou dan heb ik één à twee nieuwe leden.” (Hiphop)

Toch wordt de tegenvallende ledenwerving niet gezien als een factor om af te haken bij het sportstimuleringsprogramma. Het bekendmaken bij de kinderen van de sport zelf en de vereniging in het bijzonder, gold toch wel als een groot voordeel van het programma.

“Er zijn wel lidmaatschappen uitgekomen, maar niet veel. Is ook niet belangrijk volgens mij. Het gaat er eerst maar eens om dat ze kennismaken met sport.” (Baanwielrennen)

Volgens vele respondenten was dit ook het doel van Accres met Sport van de maand; het laten kennismaken van de kinderen met de verschillende sportmogelijkheden in Apeldoorn. Ook kwam naar voren dat vele respondenten geloofden dat kinderen Sport van de maand deden om een tweede sport te vinden of om niet lid te hoeven worden van een vereniging. Elke maand een andere sport proberen en dus elke week meedoen met de trainingen is ook een manier van structureel sporten.

Wanneer gevraagd werd waarom sport eigenlijk belangrijk was, en dan met name voor kinderen, kwamen er weinig redenen naar voren. Veel respondenten waren het erover eens dat sport zeker belangrijk was, maar naast het belang van voldoende bewegen werd er weinig aan toegevoegd. Een respondent van de tennisvereniging heeft wel een idee:

“Naast lichamelijke voordelen zitten er ook andere positieve effecten aan vast. Denk hierbij aan op een leuke manier in contact komen met andere kinderen, hierdoor kun je je onder andere op school beter concentreren, minder gevoelig voor stress, zich minder vervelen, enzovoorts.” (Tennis)

7.3 Aanmelding

De kinderen krijgen de informatie over het programma via de basisscholen. Op elke deelnemende school ligt een kalender met daarop het aanbod per maand. Ook staat daarop vermeld welke groepen aan welke sporten mee mogen doen en hoe het opgeven dient te gebeuren. Vaak is er één verantwoordelijke op elke school. Dit kan een leerkracht zijn, of de directeur of een enthousiaste ouder. Door Accres wordt gemerkt dat het aantal kinderen dat zich opgeeft voor het programma afhankelijk is van het enthousiasme van het aanspreekpunt binnen de school.

“de deelname, inschrijvingen ehm merken wij wel dat het wel afhankelijk is van hoe enthousiast de school of de leerkrachten zijn.” (Accres)

Ook de verenigingen hebben dit gemerkt. Wanneer er bijvoorbeeld een enthousiast lid van de vereniging actief is op een van de scholen, als leerkracht of als vrijwilliger, dan komen er meer kinderen naar Sport van de maand op die vereniging.

De kinderen die zich aan hebben gemeld voor het stimuleringsprogramma via de scholen, worden doorgegeven aan Accres. De verantwoordelijke sportcoördinator van de wijk neemt dan vervolgens contact op met de vereniging en geeft de namenlijst door. Een respondent zegt hier het volgende over:

“Wat mij opgevallen is, is dat wij, dat niet alle kinderen zich opgegeven hebben bij Accres bekend zijn. In heb het nu de laatste paar keer meegemaakt dat de kinderen zich wel hadden opgegeven, maar dat het niet op de lijst stond van Accres, die wij krijgen.”

(Handbal)

Dit wordt echter niet als een probleem opgemerkt, er komen namelijk ook kinderen niet die zich wel hadden opgegeven.

“Gemakzucht. Neuh, het is toch gratis? Sport van de maand. Anders ga je volgende maand toch wat anders doen? Dat merk ik, het is heel gemakzuchtig. Er zit geen enkele dwang achter.” (Hiphop)

Het aantal kinderen dat zich opgeeft om mee te doen met de trainingen is de afgelopen jaren flink afgelopen. Verschillende respondenten geven aan dat groepen wel twee of drie keer zo klein zijn als een aantal jaren geleden. Ook hebben sommige trainingen geen doorgang kunnen vinden doordat er te weinig aanmeldingen waren. Veel van de respondenten konden hier geen redenen voor bedenken. Een bestuurslid van de tafeltennisvereniging gaf echter aan te denken dat het verminderde animo komt door een verandering van indeling van de sporten vanuit Accres. Hoe dit dan precies voor een vermindering in deelname zorgt, kon niet uitgelegd worden.

7.4 Training

Zoals eerder gezegd, is Sport van de maand opgezet als één van de stimuleringsprogramma's als uitvoering van het sportbeleid van de gemeente Apeldoorn. Het daadwerkelijke programma draait bij de verenigingen die zich daarvoor aanmelden. De trainingen worden dan ook gegeven door het kader en de vrijwilligers van de verenigingen. Veel van deze trainers van Sport van de maand geven niet de

uiteindelijke jeugdtrainingen. Ze zijn gevraagd om de trainingen voor Sport van de maand te verzorgen omdat ze op het moment van de training vrij van werk zijn. Veel van de respondenten gaven aan dat de trainers in de vut zitten of met pensioen zijn. Bij de voetbalvereniging zit het geven van dit soort trainingen in de dubbelfunctie die de trainer heeft aangenomen op de vereniging. Dit wordt dan gezien als een stukje maatschappelijke betrokkenheid.

Echter heeft het grootste gedeelte van de trainers van Sport van de maand geen lesgeefbevoegdheid.

“Ik doe het gewoon omdat ik ook wel gefietst heb, en ik heb geen trainerslicentie ofzo. En ik zou ook niet weten hoe je met kinderen om moet gaan ofzo. Ik doe het gewoon een beetje op mijn eigen gevoel, voor mij gaat dat prima.” (Baanwielrennen)

Bestuursleden geven aan veel vertrouwen in de trainers te hebben. Ze weten hoe ze de basisbeginselen moeten aanleren en omdat de meeste kinderen geen ervaring hebben met de betreffende sportrichting is dat volgens de bestuursleden genoeg. Het doel en de inhoud van de trainingen is bij de verschillende sporten hetzelfde. Het gaat om het aanleren van de basisvaardigheden en daarbij staat plezier voorop.

“Nou mijn doel is dat ze gewoon ehm dat ze gewoon enthousiast worden. Dat ze overeind blijven en dat ze gewoon een leuke middag hebben gehad.” (Baanwielrennen)

Verenigingen gaven aan dat één van de redenen om mee te doen met Sport van de maand was om de sport(vereniging) bekend te maken. Een aantal verenigingen deelt daarom tijdens de trainingen of na afloop van de laatste training informatie over de vereniging uit. Wel gaven ze aan dat daar volgens hen geen meerwaarde voor de kinderen aan zat.

Omdat de daadwerkelijke trainingen uit handen van Accres is, vindt zij het belangrijk om wel minimaal één keer in de maand bij de trainingen te kijken. Echter geven de meeste verenigingen aan dat ze nog nooit iemand hebben gezien.

“Nee, heb ik niet gezien. Misschien in het geheim, maar nee niemand gezien.” (Voetbal)

Het contact dat de verenigingen hebben met Accres is eenduidig. De meeste verenigingen geven aan dat ze voor de zomervakantie gebeld worden door Accres om een goede periode voor het komende seizoen af te spreken. Vervolgens krijgen ze vlak voor het begin van de periode waarin ze trainingen geven een lijst met namen aangeleverd. Sommige verenigingen geven aan dat ze wel eens aan Accres terugkoppelen of alle kinderen daadwerkelijk geweest zijn. Ook worden mogelijk “problemen” besproken of vragen gesteld naar aanleiding van de training. Meer contact is er niet op het gebied van Sport van de maand. Accres organiseert gedurende het jaar een paar bijeenkomsten voor verenigingen. Ook voor Sport van de maand wordt wel eens zo’n bijeenkomst georganiseerd. Hoewel veel verenigingen aangeven dat het uitwisselen van ervaringen met andere verenigingen over Sport van de maand een goede aanvulling zou zijn, staan ze toch huiverig tegenover het structureel bijwonen van bijeenkomsten.

“Nee, het kost me allemaal al zoveel tijd. Dat gaan we echt niet doen.” (Baanwielrennen)

7.5 Sterke en zwakke punten

Alle respondenten geven aan dat het programma Sport van de maand een goede manier is om kinderen kennis te laten maken met verschillende sporten. Ook toen ze gevraagd werd of ze zelf met het programma mee zouden doen, als ze in de goede leeftijdscategorie zaten, werd daar positief of gereageerd.

“Nou ja, ik ehm vind het een geweldig initiatief. Echt waar. Ik ben ook, ik vind het ook heel fijn dat kinderen daardoor op jonge leeftijd in aanraking komen met verschillende sporten. Zodat ze uit kunnen vinden wat hij of zij leuk vind, he?” (Hiphop)

Naast dat het programma kinderen laat kennismaken met verschillende sporten, wordt Sport van de maand door de verenigingen ook positief ervaren doordat ze kunnen laten zien wat hun sport en hun sportvereniging te bieden heeft. De respondenten zijn trots op hun sport en hun vereniging. Ook vinden ze het fijn dat de kinderen een leuke middag beleven.

“kinderen die plezier beleven, dan beleeft ik ook plezier. Dat is ook een hele belangrijke drijfveer. Kijk een ieder op zijn niveau en daarop moet je heel goed anticiperen. Want op het moment dat je die lat echt te hoog legt, dan gaat het echt niet (...)Dan hebben hun een slechte middag en ik ook.” (Voetbal)

In de interviews zijn ook nog verbeterpunten en mogelijke aanpassingen aangegeven. Omdat het animo de laatste jaren afneemt, wordt er bijvoorbeeld aangedragen om sportmarkten met voorlichtingen te organiseren op de scholen. Op deze manier kunnen de kinderen direct aangesproken worden door de verenigingen die meedoen. Ook wordt de inzet van buitenschoolse opvang aangedragen als een mogelijke aanpassing van het programma om het aantal deelnemers te vergroten.

Tevens is er geopperd om bij alle trainingen voor Sport van de maand een stagiair of medewerker van Accres mee te laten helpen. Op deze manier hoeft de vereniging minder vrijwilligers te regelen en heeft Accres meer zicht op de uitvoering van het programma. Ook kunnen, indien gewenst, eventuele tips gegeven worden.

“Ja, het is altijd op zich goed als iemand, ehm, naast je staat, komt kijken, komt babbelen. Want ja, samen weet je gewoon weer meer. En zo kun je alleen maar beter worden.”
(Voetbal)

Ook de suggestie om met meerdere verenigingen die bij elkaar gesitueerd zijn een maand de trainingen te verzorgen werd gegeven. Bijvoorbeeld meerdere sporten op één middag aanbieden die op hetzelfde terrein gegeven kunnen worden. Op deze manier ervaren de kinderen nog veel meer op één middag en kunnen ze de keuze voor een bepaalde sport nog beter maken.

7.6 Betekenisgeving

Omdat de betekenis die betrokkenen geven aan het programma niet rechtstreeks te bevragen is, is er voornamelijk “tussen de regels door gelezen”. Zoals eerder al is vermeld zijn de bestuursleden en trainers trots op hun sport en hun vereniging. Ze willen dit graag uitdragen en kinderen laten kennismaken met diverse sportrichtingen. De volgende uitspraken illustreren dat:

“Ehm, ja ik vind het ik denk altijd van hou het alsjeblieft erin, het is echt een goede manier om kinderen kennis te laten maken met tennis, of het nou tennis is of zwemmen of ehm, ja houdt het erin.” (Tennis)

“Dat ik er als hoedanig erg positief tegenover sta, dat ik er een warm gevoel van krijg dat ieder kind de sport kan beoefenen.” (Tafeltennis)

“Nou ja ik ehm vind het een geweldig initiatief, echt waar ik ben ook ik vind het ook heel fijn dat kinderen daardoor op jonge leeftijd in aanraking komen met verschillende sporten, zodat ze uit kunnen vinden wat hij of zij leuk vind he? (...)alleen daarom al vind ik het fijn om het te kunnen ondersteunen, omdat ja nou ja er zijn er misschien ook zat die vinden ja ik vind er niets aan, dat is ook mooi want dan heb je het ook uitgevonden. Ehm er is niets ergers dan je hele leven denken van goh had ik dat misschien ook wel leuk gevonden. En nu weet je het in 1 maand tijd weet je wat je wel of niet leuk vindt.” (Hiphop)

“Ik denk dat het een goede zaak is (...)En dat ze ook meerdere sporten kunnen proberen. Maar zo maar even, zo maar even lid worden van iets, dat doe je niet zo snel.” (Baanwielrennen)

8. Analyse

Dit hoofdstuk heeft als doel om de resultaten van de interviews te vergelijken met de theorie zoals behandeld in hoofdstuk zes. Tevens zal een koppeling gemaakt worden met de vraagstelling die centraal staat in dit onderzoek. Gekozen is om de resultaten als leidraad te gebruiken en deze te vergelijken met de literatuur om te proberen opvallendheden te verklaren. De volgorde van thema's is dan ook gelijk aan die uit de resultaten.

8.1 Doelstelling Accres en verenigingen

Allereerst wordt er gefocust op de doelen van het sportstimuleringsprogramma vanuit Accres. Sport van de maand wordt gebruikt om de Apeldoornse basisschooljeugd op een laagdrempelige manier kennis te laten maken met verschillende sporten. Op deze manier zou een goede sportkeuze gemaakt kunnen worden en wordt verwacht dat de kinderen langer lid blijven van de vereniging. Dit zou bijdragen aan een hogere sportparticipatie; één van de doelen die gesteld zijn op sportgebied in het beleid van de gemeente Apeldoorn. Sport wordt hier dus gebruikt als ongerichte interventie (Boonstra & Hermens, 2011). Het uiteindelijke doel van Sport van de maand is in overeenstemming met aan de doelen die de stimuleringsprogramma's vanuit de overheid laten zien. Een hogere sportparticipatie om onder andere alternatieve maatschappelijke doelen te bereiken (o.a. NOC*NSF, 2012). De rol die Accres heeft in de sportstimulering binnen de gemeente Apeldoorn is eigenlijk goed te vergelijken met de rol die de combinatiefunctionarissen innemen (Slot & Lakers, 2007, 2008). Ze zijn de schakel tussen de scholen, de verenigingen en de gemeente. Wat verschilt, is de uitvoering die Accres binnen dit programma innemen. Combinatiefunctionarissen verzorgen vaak ook de trainingen, dit wordt door Accres bij de verenigingen neergelegd. Meer hierover in de paragraaf over de trainingen.

Uit de resultaten van de interviews blijkt dat betrokkenen bij de verenigingen aangeven dat de kinderen niet meteen na het programma lid worden van de vereniging. Ze proberen elke maand een andere sport en zijn op deze manier eenmaal in de week sportief actief. Een bijkomend voordeel is dat de ouders van de kinderen hiervoor geen lidmaatschappen hoeven te betalen. Meedoen met Sport van de maand is immers (bijna) altijd gratis. De vraag is nu of Accres en/of de gemeente hier blij mee moeten zijn. De

kinderen zijn dan wel wekelijks aan het sporten en dragen hiermee bij aan een verhoging van de sportdeelname, maar niet aan een verhoogde sportparticipatie. De voordelen/bijkomende positieve effecten van het lidmaatschap bij een sportclub, zoals dat onder andere in het theoretisch kader naar voren kwam, worden hier wellicht niet mee bereikt. Sportparticipatie betekent namelijk het lid worden van een sportvereniging, waarbij minstens veertig keer per jaar gesport wordt. Dit doel wordt op dit moment niet gerealiseerd met Sport van de maand. Ook is het niet duidelijk of dit dan bijdraagt aan de maatschappelijke doelen die de gemeente voor ogen heeft met een verhoging van de sportparticipatie. Hierbij is namelijk de vereniging ook een belangrijke schakel. De stimuleringsprogramma's die in het theoretisch kader besproken zijn, laten deze tegenvallende uitkomst van het programma niet zien. De deelnemers worden bij die programma's wel lid van een sportvereniging. Waar dit precies aan ligt, is zo niet te achterhalen. Wel kan er wat gezegd worden over een aantal succesfactoren van deze programma's in vergelijking met Sport van de maand. Dit zal in een latere paragraaf aan de orde komen.

De praktijk laat zien dat bij Sport van de maand het ledenaantal bij de vereniging niet toeneemt, waardoor de focus verschuift naar de bekendmaking van de sport(vereniging). In de theorie blijkt echter dat het ledenaantal bij verenigingen door de besproken stimuleringsprogramma's groeit (Ooms & Veenhof, 2013; Boonstra et al., 2011; Hoekman et al., 2011). Er is dus een discrepantie tussen de theorie en de praktijk van Sport van de maand. Hierdoor is geen relevante vergelijking te maken in de doelstelling van de programma's.

8.2 Uitvoering

Omdat de trainingen voor Sport van de maand vaak onder werktijd zijn, worden veelal trainers gevraagd die in de vut zitten of met pensioen zijn. Deze trainers zijn vaak niet de trainers die de lessen van het reguliere aanbod verzorgen. Het komt ook voor dat de trainers in loondienst zijn en daarom de trainingen kunnen geven. Dat niet alle personen die trainingen verzorgen voor Sport van de maand een licentie hebben, maakt voor de verenigingen niet uit. Ze hebben vertrouwen in degene die voor de groep staat, omdat deze verstand heeft van de sport. De inhoud van de trainingen is bij de onderzochte sporten nagenoeg hetzelfde; de basis aanleren. Daarnaast is plezier ook een belangrijk criterium. Of deze trainers genoeg bij kunnen dragen voor het aanleren van de basis

staat volgens de bestuurders buiten kijf, echter is het verstandig om af te vragen of deze mensen voldoende kunnen laten zien hoe de reguliere trainingen vormgegeven zijn en wat er in die trainingen benadrukt wordt. De manier van training geven verschilt namelijk per trainer. Dit sluit ook mooi aan bij de lijn die NOC*NSF (2012) aangeeft. Van sport op school naar sport na school naar sport via school (NOC*NSF, 2012). Tevens komt uit de literatuur naar voren dat sportverenigingen bij andere stimuleringsprogramma's ondersteund worden vanuit bijvoorbeeld de sportbond of gemeente (o.a. Meedoen met Meedoen, 2011). Bij Sport van de maand is er helemaal geen ondersteuning, ook niet vanuit Accres. Terwijl Accres wel pretendeert de kennis te hebben om tot een goed en kwalitatief hoogwaardig sportaanbod te komen. Dit kan als verbeterpunt gezien worden, maar dan zouden zowel Accres als de verenigingen hier open voor moeten staan.

8.3 Communicatie

Als zwak punt van het programma kwam de communicatie tussen verschillende partijen naar voren. Bijvoorbeeld het in contact dat de verenigingen hebben met Accres. Bij de verenigingen werd weinig toewijding gevoeld vanuit Accres. Naast het aanleveren van de namenlijsten is er weinig contact geweest. Vaak zijn de lijsten met aanmeldingen van deelnemers niet eens correct. Samenwerking en de daarbij behorende communicatie is wel een van de succesfactoren die uit de literatuurstudie naar voren kwam (Meedoen met Meedoen, 2011; Ooms & Veenhof, 2013). Daarbij hoort ook meteen het duidelijk maken van de rol van de verschillende partijen. Wie is waarvoor verantwoordelijk? Wanneer gekeken wordt naar andere stimuleringsprogramma's zoals bijvoorbeeld de Sportimpuls en Meedoen, valt het op dat deze programma's input vragen van de vereniging en veel contact hebben voorafgaand en/of tijdens het programma. De initiators, gemeente of bonden, ondersteunen de verenigingen actief (Ooms & Veenhof, 2013; www.medoenablejeugddoorsport.nl). Dit is bij Sport van de maand een stuk minder. Er wordt geen input gevraagd van de verenigingen en ze hebben daarom ook geen invloed op de vormgeving van het programma in het algemeen.

8.4 Buurt en onderwijs

Verenigingen geven aan dat alleen kinderen die in dezelfde wijk wonen als de vereniging is gevestigd, eventueel lid zouden worden van die club. Hier komt het belang van een samenwerking tussen buurt, sportvereniging en school naar voren (o.a. Steemers & van

der Sprong, 2009). Hier kan Sport van de maand op inspelen. Wanneer een voorbeeld genomen wordt aan bijvoorbeeld de schoolsportverenigingen die in Rotterdam en omstreken opgezet zijn, kunnen de verenigingen zich profileren in de wijk waarin ze zitten door trainingen op de scholen aan te bieden direct na schooltijd. Hierbij kunnen de buitenschoolse opvang en/of de brede scholen ook perfect in meewerken. Mocht een bepaalde training niet in de directe omgeving van de school gegeven kunnen worden, dan kan altijd gekeken worden naar manieren om de kinderen toch op de goede locatie te krijgen. Het laagdrempelige karakter van Sport van de maand wordt hiermee behouden en voor de verenigingen zal er weinig veranderen. Ook de positieve uitkomsten van onderzoek naar de schoolsportverenigingen in Rotterdam zouden dan behaald kunnen worden. Met andere woorden, er zouden meer lidmaatschappen direct uit het programma kunnen volgen. Kortom: eerst sport op school, dan sport na school en vervolgens sport via school (NOC*NSF, 2012). Deze lidmaatschappen, in dit onderzoek gelijk aan sportparticipatie, kunnen dan voor de kinderen bijdragen aan het ervaren van positieve effecten van sport. Wanneer de vereniging niet in de buurt van de school een activiteit kunnen aanbieden, moet nagedacht worden of deze vereniging iets kan toevoegen aan de mogelijkheden binnen die wijk. Er blijkt uit de literatuur dat de afstand tot de vereniging toch echt een drempel kan zijn voor kinderen (o.a. Steemers & van der Sprong, 2009).

Het tijdstip van de trainingen bij het huidige programma is vaak na schooltijd en onder werktijd, wanneer er gekozen wordt voor een vorm die meer lijkt op de schoolsportvereniging zullen deze tijden niet veranderen. Hierdoor kunnen nog steeds dezelfde trainers helpen. De vraag is of dit gewenst is, hier is al over gesproken in de paragraaf over de uitvoering van het programma in ditzelfde hoofdstuk.

Door de trainingen dichterbij de school te houden, wordt er ook een contact gelegd tussen de scholen en de verenigingen. Dit is iets wat op dit moment door Accres afgehouden wordt, maar waar de verenigingen wel graag verandering in willen zien. Betrokkenen bij de vereniging willen niet alle communicatie met de scholen op zich nemen, maar wel de mogelijkheid hebben om hun sport(vereniging) meer tentoon te stellen. Ook zouden ze willen dat er bij vragen direct contact opgenomen kan worden tussen beiden. De gevoelsmatige afstand tussen de school en de vereniging wordt

hiermee verkleind. Hiermee komt weer het succesfactor vanuit de theorie naar voren over het dichtbij brengen van de sport naar de leefwereld/omgeving van het kind (o.a. Slot & Lankers, 2007, 2008). Doordat de deelnemers nu rechtstreeks via de scholen benaderd worden, is er geen mogelijkheid voor de verenigingen om extra informatie te geven over hun sport(vereniging). Weten de kinderen wel wat alle sporten inhouden, of weet de contactpersoon dat? Is voorlichting niet essentieel voor het maken van een keuze voor deelname? Wie kunnen dit beter dan de betrokkenen van de verenigingen. Uit de literatuur blijkt overigens ook dat naast de samenwerking tussen de initiatiefnemer en de vereniging ook de samenwerking tussen andere actoren, bijvoorbeeld de scholen, van grote invloed is op het verloop van het programma (o.a. Steemers & van der Sprong, 2009).

8.5 Succesfactoren

In het theoretisch kader kwamen een aantal succesfactoren naar voren bij andere sportstimuleringsprogramma's:

- De sport moet dicht naar de leefwereld/omgeving van het kind gebracht worden;
- Samenwerking tussen de sportvereniging met de school of buurt is belangrijk;
- Samenwerking tussen de sportvereniging en de initiatiefnemer van het programma is belangrijk.

Deze succesfactoren zijn allemaal teruggekomen in de resultaten van de interviews, echter niet allemaal als succesfactor. Het punt over het dichtbij brengen van de sport naar de leefwereld/omgeving van het kind wordt door de respondenten aangegeven als erg belangrijk. De kinderen die lid worden van hun vereniging, wonen vaak in dezelfde wijk. De samenwerking tussen de sportvereniging met de school of buurt wordt alleen naar voren gebracht als verbeterpunt. Omdat Accres op dit moment tussen de school en de vereniging in zit, kunnen de verenigingen en de scholen zelf niet gemakkelijk onderling samenwerken. Ook een samenwerking met de buitenschoolse opvang wordt door de respondenten aangedragen als verbeterpunt. Vanuit de literatuur is duidelijk op te maken dat deze samenwerking erg belangrijk is voor het succesvol maken van een stimuleringsprogramma (o.a. Meedoen met Meedoen, 2011). De manier waarop deze samenwerking vorm krijgt, is afhankelijk van de rollen die alle actoren innemen.

De samenwerking tussen de sportvereniging en de initiatiefnemer, in dit geval Accres, is volgens Accres goed. De verenigingen geven echter aan vrij weinig contact te hebben. Naast het doorgeven van de namenlijsten wordt er geen contact onderhouden. Er komt niemand bij de trainingen kijken en ook wordt er niet geïnformeerd of de trainingen allemaal goed zijn verlopen. Dit stukje interesse wordt door de verenigingen wel gemist. Bij de programma's uit het theoretisch kader komt duidelijk naar voren dat interesse en ondersteuning vanuit de initiator van het programma van belang is (o.a. Boonstra, 2009). Het is echter onbekend hoe de verenigingen tegen deze ondersteuning aan hebben gekeken.

Een aanvullend succesfactor dat bij Sport van de maand naar voren kwam, is laagdrempeligheid. Doordat de kinderen niet meteen lid hoeven te worden van een vereniging, ze geen inschrijfgeld hoeven te betalen en samen met andere kinderen met de basis van de sport kunnen beginnen, durven ze volgens de vereniging mee te doen. De stap naar de vereniging is zo erg klein. Maar aan deze laagdrempeligheid zit, zoals eerder vermeld ook een nadeel. Bij de Schoolsportvereniging werd laagdrempeligheid ook genoemd als sterk punt van het programma (Steemers en van der Sprong, 2009), echter is hier door een andere aanpak geen nadeel aan verbonden. De laagdrempeligheid zorgt daar voor een duidelijke lijn: van sport op school, naar sport na school en uiteindelijk sport via school (NOC*NSF, 2012).

8.6 Betekenisgeving

In het theoretisch kader is aangegeven welke definitie van betekenisgeving is gebruikt en welke factoren invloed kunnen hebben op de betekenisgeving. Een betekenis wordt gevormd door contextuele invloeden en ervaringen (Weick, 1995). Uit de interviews is duidelijk naar voren gekomen dat alle respondenten het programma positief ervaren. Echter zijn er wel een aantal aandachts- en zwakke punten geïdentificeerd. Waar de informanten het over eens waren, is dat het programma bijdraagt aan een grotere kennis van de kinderen over sportmogelijkheden in de stad. De betrokkenen van de vereniging geven aan dat deze kennis ervoor zorgt dat zij hun vereniging hebben kunnen laten zien, dat waar ze trots op zijn. Het plezier dat de kinderen tijdens de trainingen hebben, dragen ook bij aan een positief beeld van het programma bij de betrokkenen van de verenigingen. In de wetenschappelijke literatuur is geen onderzoek gedaan naar de ervaringen en betekenissen die uitvoerders van een

sportstimuleringsprogramma geven aan dat programma. Hierdoor kan er geen vergelijking gemaakt worden. Wel is er onderzoek geweest naar de ervaringen van de deelnemers, maar dat is voor dit onderzoek niet relevant.

Uit de verzamelde data blijkt dat de betrokkenen over het algemeen eenzelfde mening hebben over het programma, er zijn geen verschillen te zien tussen bestuursleden en trainers en ook niet tussen sporten met hoge participatiegraad en sporten met lage participatiegraad bij kinderen tot en met elf jaar in de gemeente Apeldoorn. Dit betekent dat de betekenis die een ieder geeft aan het programma gelijk is en er een vergelijkend beeld is over het programma bij de verschillende verenigingen en betrokkenen.

9. Conclusie

Nu een overzicht is weergegeven van de belangrijkste ontdekkingen uit de verzamelde data, is het tijd om alle informatie te koppelen aan de onderzoeksvraag en hier een antwoord op te construeren.

Welke betekenis geven betrokkenen van de deelnemende verenigingen aan het sportstimuleringsprogramma Sport van de maand van Accres en welke succesfactoren kunnen worden geïdentificeerd die essentieel zijn voor het realiseren van het doel van stimuleringsprogramma's?

Om een gestructureerd antwoord te geven op de onderzoeksvraag, zal deze worden behandeld aan de hand van thema's uit de opgestelde deelvragen. De volgende thema's zullen besproken worden, de vormgeving van het programma, de verwachtingen, de betekenis die de betrokkenen geven aan het programma en de succesfactoren die essentieel zijn voor het bereiken van het doel van stimuleringsprogramma's. Na de bespreking van de thema's zal een korte samenvatting gegeven worden.

9.1 Vormgeving

De eerste deelvraag had betrekking op de vormgeving van het sportstimuleringsprogramma van Accres en de rol die de betrokken verenigingen hierbij hadden.

Sport van de maand is één van de programma's van Accres die gericht is op basisschooljeugd vanaf groep 3. Het doel is om kinderen op een laagdrempelige manier kennis te laten maken met verschillende sporten. Door een weloverwogen sportkeuze te maken, wordt verwacht dat de kinderen langer lid blijven bij dezelfde vereniging. Accres is de initiator van het programma en de verenigingen voeren dit vervolgens uit. Ze melden zich hier zelf voor aan en kunnen geheel naar eigen inzicht en zonder bemoeienis van Accres de trainingen geven. Deze vrije rol voor de verenigingen is anders dan bij de besproken stimuleringsprogramma's uit het theoretisch kader. Het kader dat de trainingen uitvoert, wordt gekozen op basis van beschikbaarheid en niet op basis van behaalde licenties. Vaak wordt het programma dan ook uitgevoerd door een vrijwilliger met hart voor de vereniging.

9.2 Verwachtingen

Het aanmelden van de verenigingen bij Accres om deel te mogen nemen aan dit programma gaat gepaard met een aantal verwachtingen bij de verenigingen. Hier ging deelvraag 2 over.

Sportverenigingen melden zich aan voor Sport van de maand om twee redenen. Allereerst hopen ze hiermee leden te werven voor hun vereniging. Daarnaast is het ook een perfecte manier om de sport en de vereniging bekend te maken. De eerste reden komt overeen met de stimuleringsprogramma's uit het theoretisch kader, de tweede is niet aan de orde in het theoretisch kader. Dat de verwachtingen voor Sport van de maand bij de verenigingen maar voor een deel waargemaakt worden, is geen reden om te stoppen met participeren aan het stimuleringsprogramma.

9.3 Betekenisgeving

De derde deelvraag had betrekking op de ervaring die de respondenten hadden met het onderzochte sportstimuleringsprogramma en de betekenis die ze hierdoor aan het programma gaven. Deze vraag is beantwoord door te kijken naar de ervaringen die de betrokkenen met het programma hadden. Daaruit is de betekenisgeving van het programma geëxtraheerd. Alle respondenten hebben aangegeven Sport van de maand een goed programma te vinden. Het waarom hierachter, en daarmee de betekenis van het programma, is dat de betrokkenen graag hun sport en hun vereniging willen laten zien aan de mensen/kinderen. Het bekendmaken van de sport(vereniging), daar gaat het ze om. Ze zijn trots op wat ze met hun vereniging kunnen, op wat ze de kinderen kunnen bieden en op de sport zelf. Daarnaast willen ze graag de kinderen een leuke middag bezorgen, plezier staat hoog in het vaandel bij de trainingen van Sport van de maand. Verenigingen willen laten zien dat voor sport training nodig is, maar dat het bovenal erg veel plezier kan opleveren. Er is geen verschil in betekenis gevonden tussen bestuursleden en trainers. Ook de "grote" en "kleine" sporten hebben eenzelfde mening. Een vergelijking met andere programma's is niet mogelijk, omdat de ervaringen van de uitvoerders nog niet eerder onderzocht is.

9.4 Succesfactoren

De sterke en zwakke punten van het programma kwamen overal duidelijk naar voren. Als sterk punt en succesfactor van het programma kwam vooral naar voren dat het een laagdrempelige manier is om met meerdere sporten kennis te maken. Hierin schuilt ook

meteen een zwak punt. De laagdrempeligheid zorgt voor weinig toewijding van de deelnemers om ook altijd daadwerkelijk op te komen dagen. Het is volgens de respondenten soms t  vrijblijvend.

Het contact met de initiatiefnemer, Accres, werd gezien als een zwak punt. Naast het doorgeven van de namenlijsten is er weinig contact. De verenigingen missen de betrokkenheid van Accres. Verder werd aangegeven dat het programma alleen succesvol kan zijn voor ledenwerving, wanneer de activiteit en de vereniging zich in de woonomgeving van het kind bevinden. Deze laatste twee punten kwamen ook terug als succesfactoren in het theoretisch kader.

9.5 Samenvattend

Om terug te komen op de hoofdvraag; er kan dus geconcludeerd worden dat de betrokkenen van de verenigingen die in dit onderzoek centraal stonden positief naar Sport van de maand keken. De laagdrempelige manier om sport aan te bieden is volgens de respondenten een goede manier om de kinderen in Apeldoorn bekend te maken met de vele mogelijkheden die de stad op sportgebied heeft. De trainers genieten ervan om de kinderen een leuke middag te bezorgen. Daarnaast zijn de respondenten trots op hun sport(vereniging) en willen ze dit uitdragen. Helaas blijken de hoeveelheid deelnemers per sporttak die meedoen met de trainingen te verminderen. Ook worden er (te) weinig kinderen lid van de verschillende sportverenigingen naar aanleiding van dit programma. Echter is dit voor de vereniging geen reden om te stoppen met participeren aan het programma, dit heeft te maken met het bekend willen maken van de sport(vereniging) en het plezier dat de kinderen hebben tijdens de trainingen.

De eerder genoemde laagdrempeligheid is het grootste succesfactor volgens de respondenten. Daarnaast zijn in de literatuur andere succesfactoren geïdentificeerd die gedeeltelijk naar voren komen bij Sport van de maand. Er zijn meerdere mogelijkheden besproken om het programma meer succesvol te maken.

De titel van dit stuk is: *“Sportstimulering: doel of middel”*. Vanuit Accres wordt Sport van de maand gezien als een middel. Een middel om de sportparticipatie te verhogen. De verenigingen zien sportstimulering ook als een middel, maar dan om hun sport en hun vereniging bekender te maken. De verhoogde sportparticipatie was bij aanmelding ook een doel, maar deze werd niet bereikt. Voor de kinderen wordt het programma, volgens

de verenigingen, toch vaak gezien als doel. Meedoen met verschillende sporten, ervaring opdoen, maar niet lid worden.

10. Discussie

Binnen de discussie wordt gekeken naar wat dit onderzoek heeft opgeleverd. Allereerst zal er worden gereflecteerd op de maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie. Vervolgens zullen er aanbevelingen voor verder onderzoek en adaptaties van het programma gedaan worden.

10.1 Maatschappelijke relevantie

Sport van de maand is een sportstimuleringsprogramma dat al twintig jaar bestaat en waar tot op heden slechts een paar kleine aanpassingen in zijn gemaakt. Hoewel verenigingen blijven deelnemen aan het programma, blijken ze niet geheel tevreden te zijn. Het aantal jeugdige deelnemers dat naar de trainingen komt, wordt steeds minder. En daarmee is het aantal kinderen dat eventueel lid wordt van de vereniging ook meteen een stuk minder. Het lijkt erop dat kinderen meedoen met het programma om zonder kosten een jaar lang verschillende sporten te proberen, zonder ook daadwerkelijk lid te worden bij een sportvereniging. Hiermee wordt de verhoging van de sportparticipatie gewaarborgd, maar of dit de goede manier is, daar kan aan getwijfeld worden. Het advies is om kritisch naar de doelstelling en opzet van het programma te kijken. Tevens is een vergelijking met andere, succesvolle sportstimuleringsprogramma's in Nederland aan te raden. Op welke manier dit zou kunnen, is in de analyse naar voren gekomen.

10.2 Wetenschappelijke relevantie

Hoewel dit onderzoek geen grote bijdrage heeft aan de reeds bestaande literatuur, is er toch geprobeerd om iets toe te voegen. In het theoretisch kader zijn diverse stimuleringsprogramma's de revue gepasseerd. Hierbij zijn een drietal algemene succesfactoren voor sportstimuleringsprogramma's geïdentificeerd, namelijk het dichtbij brengen van de sport naar de leefwereld/omgeving van het kind, het belang van een goede samenwerking tussen verschillende actoren en het belang van een goede samenwerking tussen de initiator en de uitvoerder. Naast deze factoren uit de literatuur is er bij Sport van de maand een extra succesfactor geïdentificeerd, namelijk laagdrempeligheid. Deze factor zorgt ervoor dat de kinderen geen drempel ervaren om mee te doen met het programma. Hoewel deze factor voor Sport van de maand erg belangrijk is, kan het tegelijkertijd ook als een faalfactor gezien worden. Laagdrempeligheid kan namelijk al snel omslaan in vrijblijvendheid, waardoor het ook

heel gemakkelijk is om niet naar de trainingen te gaan, terwijl men zich hier wel voor heeft opgegeven. Tevens is dit onderzoek de eerste waarbij de ervaringen en betekenissen van uitvoerders van een stimuleringsprogramma bekeken zijn.

10.3 Aanbevelingen

Met de analyse van de resultaten in het achterhoofd zijn meerdere aanbevelingen te doen om nog meer van dit programma te weten te komen en om onderzoek te doen naar het aanpassen van het programma. Tevens worden er mogelijkheden voor adaptaties van het programma besproken.

Een kwantitatief onderzoek naar de uitkomsten van Sport van de maand zou een goede aanvulling zijn op dit onderzoek. Door concrete cijfers te hebben van de doorstroom van het programma en de resultaten van een deelnemersenquête en verenigingsenquête paraat te hebben, kan een goed inzicht verkregen worden in het programma. Dit kwalitatieve onderzoek geeft maar een overzicht van ervaringen van een deel van de betrokken verenigingen. Deze ervaringen laten veel gelijkenissen zien, maar kunnen niet gegeneraliseerd worden voor alle deelnemende verenigingen.

Verder is het belangrijk om ook onderzoek te doen naar de ervaringen van de kinderen met dit programma. Zij zijn degenen die uiteindelijk deelnemen aan Sport van de maand en hiermee de doelgroep zijn. Wanneer dit gedaan wordt, zouden ook de ouders ondervraagd moeten worden. Zij spelen vaak een grote rol in de uiteindelijke beslissing voor een sport. Wellicht worden er met dit programma wel andere positieve effecten naar voren gebracht, vergelijkbaar bij de effecten die een lidmaatschap bij een sportclub kunnen meebrengen. Ook komen er mogelijk andere punten naar boven die van invloed kunnen zijn op een duidelijker beeld van Sport van de Maand.

De kinderen kunnen gratis mee doen aan (bijna) alle sporten binnen dit programma, vervolgens zouden ze wel voor een lidmaatschap bij een van de verenigingen kosten moeten maken. Het zou kunnen zijn dat ouders deze contributie te hoog vinden, in dat geval zou een beroep gedaan kunnen worden op het jeugdsportfonds. Wanneer deze mogelijke steun goed en duidelijk uitgelegd wordt bij bijvoorbeeld een ouderavond, zou de financiële drempel van een lidmaatschap verlaagd kunnen worden. Hierbij zou een

voorbeeld genomen kunnen worden aan de samenwerking tussen de schoolsportverenigingen in Rotterdam en het jeugdsportfonds Rotterdam.

In de analyse kwam naar voren dat de communicatie tussen de verenigingen en Accres niet helemaal naar wens verloopt. De verenigingen missen een stukje betrokkenheid. Hier moet zeker kritisch naar gekeken worden.

Er werd al aangegeven dat een goede vergelijking tussen Sport van de maand en andere sportstimuleringsprogramma's erg belangrijk is. Sterke en zwakke punten kunnen tegenover elkaar gezet worden en hieruit kan besloten worden om het programma te adapteren naar veel van de sterke punten van alle programma's gezamenlijk. Hier is als een begin mee gemaakt in het theoretisch kader. De succesfactoren van de Sportimpuls, de schoolsportverenigingen en Meedoen zijn daar al tentoongesteld. Tevens zijn in de analyse punten aangestipt die reden zijn om met een kritisch oog naar de huidige invulling van Sport van de maand te kijken.

Uit de resultaten bleek dat verenigingen onder andere aan Sport van de maand deelnemen om hun sport(vereniging) te laten zien. Om dit goed te doen, is het wel belangrijk om ook daadwerkelijk die facetten van de vereniging te laten zien die de kinderen bij lidmaatschap zullen ervaren. Wellicht is het daarom ook een mogelijkheid om (een deel van) de trainingen voor Sport van de maand te integreren bij een reeds bestaand trainingsuur op de vereniging. Op deze manier worden de kinderen ook bekend met de trainer die ze bij een lidmaatschap zouden krijgen.

Een andere mogelijkheid zou zijn om het programma te adapteren naar een minder structureel programma. Niet elke maand een aantal sporten in verschillende wijken aanbieden, maar één keer in de maand meerdere sporten tegelijk op een grote locatie aanbieden. Vergelijk het met een maandelijkse sportdag. Voor de verenigingen gemakkelijk omdat ze niet elke week een trainer paraat moeten hebben, maar slechts één middag in de maand. Voor Accres voordelig omdat ze zo ook meer zicht hebben op de daadwerkelijke uitvoering van de trainingen voor dit programma. Hiermee zal de taak van Accres meer gaan lijken op het takenpakket van een combinatiefunctionaris (Slot en Lankers, 2007, 2008). Een "korter lijntje" tussen Accres en de vereniging met

betrekking tot het stimuleringsprogramma. Een combinatie tussen een programma lijkend op de schoolsportvereniging en een minder structureel programma zou ook een optie kunnen zijn.

11. Literatuurlijst

11.1 Wetenschappelijke bronnen

Atkinson, M. (2012) *Key concepts in Sport & Exercise Research Methods*. Thousand Oaks: Sage Publications

Baarveld, F. Backx, F.J.G. en Voorn, Th B. (2009). Sportgeneeskunde, beweging bij de jeugd (deel 2, 35-50). Bohn Stafleu van Loghum.

Boeije, H. (2008) *Analyseren in kwalitatief onderzoek*. Amsterdam: Boom Onderwijs

Boers, E. en Steenbergen, J. (2008) Benut de sportvereniging in haar kracht, onderzoek naar de betrokkenheid van sportverenigingen bij BOS-Projecten. Kennispraktijk Steenbergen in opdracht van Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen, Bennekom.

Boonstra, N., Hermens, M., van Wonderen, R. (2009) *Sportief in de buurt. De meerwaarde van de schoolsportvereniging*. Verwey-Jonker Instituut: Utrecht

Boonstra, N. & Hermens, M. (2011), *Sportieve kansen met de Wmo. Over de inzet van sport voor burgerparticipatie, sociale samenhang en preventief jeugdbeleid*, Utrecht: Verwey-Jonker Instituut

Bottenburg, Maarten van (1998). 'Historiografie van de Nederlandse sportgeschiedenis', in: *Theoretische Geschiedenis*, jrg. 25, nr. 1, pp.12-24. (Herdruckt in: Wilfred van Buuren en Theo Stevens (red.), *Sportgeschiedenis in Nederland*, Amsterdam: Historisch Platform/Stichting de Sportwereld, pp. 13-30)

Bovens, M.A.P., Hart, P. 't, Twist, M.J.W. van (2007) *Openbaar bestuur*. Alphen aan de Rijn: Kluwer

Breedveld, K. ea (2010) Sport: een leven lang. Rapportage Sport 2010, Den Haag: SCP

Cloin, M., Kamphuis, C., Schols, M., Tiessen-Raaphorst, A. & Verbeek, D. (2011) *Nederland in één dag*. Den Haag: SCP

Collard, D. & Hoekman, R. (2012) *Sportdeelname in Nederland 2006 – 2011*. Mulier Instituut: Utrecht

Collard, D. & Hoekman, R. (2013) *Sportdeelname in Nederland 2006 – 2012*. Mulier Instituut: Utrecht

- Cox, R.H. (2007) *Sport psychology, Concepts and applications*. Boston: Mc Graw Hill
- Darvin, B (1998) Sense-making theory and practice: an overview of user interests in knowledge seeking and use. *Journal of Knowledge Management*, 2 (2)
- Deetz, S. (1996) Describing Differences in Approaches to Organization Science: Rethinking Burrell and Morgan and Their Legacy. *Organization Science*, 7 (2)
- Eekeren, F. van (2007) Uitwerking van de bouwsteen “Maatschappelijke betekenis” in het kader van het Olympisch Plan 2028. Utrecht: USBO
- Elling, A. (2004) We zijn vrienden in het veld, grenzen aan sociale binding en verbroedering door sport. *Pedagogiek*, 24 (4), 342-360
- Elling, E. (2011). Inleiding. In: Elling, A. & Kemper F. (red.). *Het kost veel tijd en je wordt er moe van*. 's-Hertogenbosch: W.J.H. Mulier Instituut.
- Flick, U. (2009) *An introduction to qualitative research*. Thousand Oaks: Sage Publications
- Haskell WL, Lee IM, Pate RR, Powell KE, Blair SN, Franklin BA, et al. Physical activity and public health: updated recommendation for adults from the American College of Sports Medicine and the American Heart Association. *Medical Science in Sports and Exercise*, 2007; 39(8): 1423-34.
- Hoekman, R., Elling, A., Roest, J.W. van der en Rens, F. van (2011) *Opbrengsten van Meedoen – eindevaluatie programma Meedoen alle jeugd door sport*. 's-Hertogenbosch: W.J.H. Mulier Instituut
- Hover, P. en Jong, M. de (2011) *Van evenbeeld tot tegenpool*. Mulier Insituut; Utrecht
- Jehoel-Gijsbers, G. (2009) *Kunnen alle kinderen meedoen?* Sociaal en Cultureel Planbureau: Den Haag
- Keenan, T. (2002). *An introduction to child development*. Londen: Sage Publications
- Kemper HGC, Ooijendijk WTM, Stiggelbout M. Consensus over de Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen. *Tijdschr Soc Gezondheidsz* 2000; 78: 180-183.

- Lindner, K.J. Johns, D.P. & Butcher, J. (1991). Factors in withdrawal from youth sport: a proposed model. *Journal of sport behavior*, 14 (1),3-18
- Mayan, M.J. (2009) *Essentials of Qualitative Inquiry*. Walnut Creek: Left Coast Press, Inc.
- Ooijendijk WTM, Hildebrandt VH, Hopman-Rock M. Bewegen in Nederland 2000-2005. In: Hildebrandt VH, Ooijendijk WTM, Hopman-Rock M. (Red.). *Trendrapport Bewegen en gezondheid 2004/2005*. Hoofddorp/Leiden: TNO, 2007..
- Ooms, L. en Veenhof, C. (2013) *Evaluatie Pilotfase concepten Sport en Bewegen in de Buurt 2011 – 2012* Nivel: Utrecht
- Putnam, R. (2001) Social Capital – measurements and consequences. *Isuma-Canadian Journal of policy Research*, 2(1), 41-51
- Schnabel, P. (2004). Het zestiende Sociaal en Cultureel Rapport kijkt zestien jaar vooruit. In: SCP, *In het zicht van de toekomst. Sociaal en Cultureel Rapport 2004*, Sociaal en Cultureel Planbureau: Den Haag
- Snowden, D.J. (2005) Multi-ontology sense making: a new simplicity in decision making. *Informatics in Primary Care*, 13, 45-53
- Steeners, M. & Van der Sprong, C. (2009). De toekomst van de Schoolsportvereniging.
- Stern, H.P. Bradley, R.H. Prince, M.T. and Stroh, S.E. (1990). Young children in recreational sports: participation motivation. *Clinical pediatrics*, 29 (2), 89-94
- Strong, W.B. Malina, R.M. Blimkie, C.J.R. Daniels, S.R. Dishman, R.K. Gutin, B. Hergenroeder, A.C. Must, A. Nixon, P.A. Pivarnik, J.M. Rowland, R. Trost, S. & Trudeau, F. (2005) Evidence based physical activity for school-age youth. *Journal of pediatrics*, 146(6), 732-737
- Vennix, J. (2006) *Theorie en praktijk van empirisch onderzoek*. Harlow: Pearson Education Limited
- Verweel, P. (2007) *Respect in en door sport*. Amsterdam: Uitgeverij SWP
- Weick, K.E. (1995) *Sensemaking in Organizations*. Thousand Oaks: Sage Publications

11.2 Overige bronnen

Accres B.V. (2012) *Jaarverslag 2011 – Sportstimulering en Bewegingsonderwijs*. Apeldoorn

Meedoen met Meedoen (2011) een publicatie van de KNVB en NOC*NSF: SMG Groep

Ministerie van VWS (2011). *Beleidsbrief sport “Sport en Bewegen in Olympisch perspectief”*. 's-Gravenhage: Ministerie van VWS.

NOC*NSF (2009) *Olympisch Plan 2028 – Heel Nederland naar Olympisch niveau*. Baarle Nassau: Drukkerij Em. De Jong

NOC*NSF (2012) *Sportagenda 2016. Sport inspireert!* Eindhoven: PreVision

Vries, S.I. de, Bakker, I., Overbeek, K. van, Boer, N.D. en Hopman-Rock, M. (2005)

Kinderen in prioriteitswijken: lichamelijke (in)activiteit en overgewicht. *TNO Kwaliteit van leven*

www.accres.nl

www.bosimpuls.nl

www.combinatiefuncties.nl

www.rijksoverheid.nl

www.rotterdamsportsupport.nl

www.sportcanon.nl

www.sportindebuurt.nl

12. Bijlagen

12.1 Bijlage 1 – Beschrijving van de sportverenigingen

Tafeltennis de Veluwe is één van de acht tafeltennisverenigingen in Apeldoorn. Deze club is opgericht in 1971, is gevestigd in de wijk Kerschoten (Apeldoorn Noord) en heeft momenteel zo'n 100 leden. Ze hebben een eigen speelzaal met kantine. Leden zijn zowel prestatief (landelijk en regionaal) als recreatief actief.

Streetchampz is een dansschool gespecialiseerd in hiphop op zowel op landelijk als regionaal niveau. De school is opgericht in 2009 en is gevestigd in Apeldoorn Oost. Er zijn twee danszalen aanwezig.

Apeldoornse handbalvereniging Achilles is de oudste en ook enige handbalvereniging in Apeldoorn. De vereniging is opgericht in 1962 en is tegenwoordig gevestigd in de wijk Kerschoten (Apeldoorn Noord). Daar heeft het 2 verharde velden en een clubhuis met 4 kleedkamers.

Algemene sportvereniging Apeldoornse Boys is een voetbalvereniging in Apeldoorn Zuid, opgericht in 1918. Ooit waren ze de grootste vereniging van Apeldoorn met 5 voetbalvelden, maar tegenwoordig zijn er daar 3 van over.

Tennisvereniging de Maten is opgericht in 1978 en is gesitueerd in Apeldoorn Oost. Naast recreatief aanbod kan er ook prestatief getennist worden. De club heeft de beschikking over 10 banen, waarvan er 4 winterhard zijn. Daarnaast is er een clubhuis aanwezig met een bar, toiletten, kleedkamers en douches.

Apeldoorn Ren- en Toeristenvereniging de Adelaar, opgericht in 1933, is een vereniging die zowel recreatief als prestatief wielrennen aanbiedt. Het is een van de enige wielerverenigingen van heel Nederland die de beschikking heeft over een wielerved in de eigen omgeving, namelijk Omnisport.

12.2 Bijlage 2 – Topiclijsten vereniging

12.2.1 Topiclijst bestuurder vereniging:

Waarom verenigingssport goed voor kids?

Hoe betrokken bij sport-van-de-maand?

Hoe bekend geworden met aanbod Accres?

Wanneer voor het eerst meegedaan met sport-van-de-maand?

Waarom opgegeven?

Welke doelstelling?

Hoeveel animo tijdens trainingen?

Bestaande leden of allemaal nieuwe kids?

Kinderen alleen of met vriendjes/vriendinnetjes? → jongens/meisjes?

Kijkende ouders bij de trainingen?

Hoe training opgezet? Alleen of met medewerking van Accres?

Welke trainer gekozen en waarom?

Zelf bij uitvoering aanwezig geweest?

Hoe is het programma ervaren door bestuurder/trainer?

Doel bereikt?

Nieuwe leden?

Vaker meedoen?

Goede manier om leden te vinden? Andere manieren ook mogelijk?

Aandacht bij vergaderingen?

12.2.2 Topiclijst trainer vereniging:

Waarom verenigingssport goed voor kids?

Hoe betrokken bij sport-van-de-maand?

Hoe bekend geworden met aanbod Accres?

Waarom aanbod op de vereniging?

Overleg met Accres?

Welk doel in trainingen?

Andere houding in training ten opzichte van “gewone trainingen”?

Succes volgens trainer?

Hoeveel animo tijdens trainingen?

Kijkende ouders bij de trainingen?

Hoe training opgezet? Alleen of met medewerking van Accres?

Andere mogelijkheden?

Evaluatie?

12.3 Bijlage 3 – Topiclijst Accres

Wat is Accres?

Welke rol speelt de sportstimulering binnen Accres?

Wat is jouw taak?

Wat is de rol van de gemeente?

Welk doel heeft de gemeente in haar sportnota staan met betrekking tot sportstimulering?

Hoe is de sportstimulering ingedeeld? Welke programma's?

Met welk doel? En waarom? → Waarom is stimulering belangrijk (sport als doel of middel)

Noodzaak? Hoeveelheid kinderen dat te weinig beweegt/sport? Hoe bepaald?

Wie beïnvloedt het sportgedrag? Wie zijn belangrijk?

Welke sporten zijn geschikt?

Wie bepaalt sport van de maand?

Welk doel heeft sport van de maand?

Welke sporten melden zich aan en waarom? Hoe bekend met sport van de maand principe?

Welke kinderen melden zich aan en waarom?

Hoe is de animo bij de vereniging/kinderen?

Aanmelden via school, wat is dan de rol van Accres?

Hoe bekend maken bij de doelgroep? Wordt dit gezien als meest effectieve manier?

Welke invloed heeft Accres op de trainingen? Wordt er vooraf overlegd tussen Accres en vereniging?

Wat is de rol van Accres tijdens Sport van de Maand?

Is er evaluatie na afloop met verenigingen/deelnemers? Waarom wel/niet?